

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Évesre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 * 50 *
 Haloban az az névvel:
 Évesre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Válsokra postán szállítva:
 Évesre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 * 50 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásra vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes számszám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 6.

A közigazgatás államossítása.

A belügyi tárca költségvetésének tárgyalása ma a végét járta. Be is fejezték szerencsésen. Elég hosszú nyult — tekintve a nemzeti párt passivitását. De az elhangzott szónokok nem annyira a költségvetéssel, mint inkább egyes felszínre jutott kérdésekkel foglalkoztak. A közigazgatás államossítása, szocializmus, színházak subventiója és közegészségügy képeztek a belügyi vitának főbb fázisait.

Ugy indult, hogy a közigazgatás államossítása fogja dominálni a vitát. Ezt akarta a liberális párt is. Nem az ellenzék, hanem exfőispánok hozták szóba a közigazgatás szörnyű mizériáit, melyek ellen nem ismernek más orvosságot, mint az államossítást. Mikor aztán az ellenzék is hozzá látott a közigazgatási mizériák feltáráshoz. Perczel miniszter megsokallta a dolgot, kijelentette, hogy csak a jövő évi költségvetés lefárgalása után fogja a kormány betérjeszteni az államossításra vonatkozó javaslatokat, — vége lett a vitának.

Elég is ismeretes már a magyar közönség előtt ez a törekvés, mely véget akar velni a törvényhatóságok autonómiájának. A Szápáry-kormány szerencsétlen kísérlete s annak eredménye (vagy inkább eredménytelensége) élénk emlékezetében van még mindenkinek.

A közigazgatási mizériák is sokkal ismeretesebbek, semhogy bizonyításra vagy megvilágításra szorulnának. Ha kételkedett volna még valaki, a lefolyt választások

látások kelleténél is több alkalmat szolgáltatott arra, hogy meggyőződjék felőle.

Általános az óhaj, hogy segíteni kellene a közigazgatásnak mizériáin. Tudja mindenki, hogy holmi apróbb rendeletek nem segítenek a bajon. Ha a főispánoktól és a jegyzőktől kvalifikációt kívánnak, az nem oldja meg a kérdést. De a gyökeres reformtól fázik mindenki.

A trónbeszéd csak általánosságban jelölte meg, hogy az új parlamentnek egyik legfőbb teendője ez lesz. Bánffy csak annyit mondott, hogy a kormány terve szerint az államossítás nem fogja megszüntetni a törvényhatóságok autonómiáját. Perczel pedig jelezte, hogy ez a kérdés »nehéz és bajos«. Evvel bizony nem lett okosabb az ország.

De hát ezek az urak csak akkor tudnak reformjavaslatokat készíteni, ha — németben találnak valami mintát. A német jogászok pedig nem ismerik a vármegyei intézményt. Ezért halogatják mindig a reform tervezetek benyújtását.

A magyar közvélemény tagadhatatlan, hogy még mindig rokonszenvezik a vármegyei intézménnyel. A millenniumi ünnepek egyik fénypontja, a törvényhatóságok bandériuma mintegy symboluma volt ennek.

Nem is csuda. »A vármegyék — mondá millenniumi beszédében bibornok-püspökünk — a szabadságnak és hazaszeretnek tüzhelyei, sokszor utolsó menhelyei, mindenkor azonban bátor védői voltak. A nemzettel éreztek, a nemzettel fejlődtek, mert annak konstitutív tényezői voltak, sokszor egymást a haladásra nógatva,

sokszor a rohamosan előre törekvőknek üdvös gátakat emelve.«

Igaz, hogy ma már sokszor eltérnek a törvényhatóságok ettől az ősi tradíciótól, de mégis nagyon meggondolandónak tartjuk, hogy vajjon czélszerű lenne-e növelni az állam omnipotenciáját. Ma már anélkül is ott vagyunk, hogy az állam mélyen belenyúl az öt nem illető jogkörökbe, a családi és az egyéni életbe.

Vegyük ehhez azt, hogy ma az államhatalom tulajdonképpen párturalom és kormányhatalom. Kinek lenne kedve ezt még tovább is kiterjeszteni? És hol van a garancia, hogy a kormány a közjó ügyére fog élni e hatalommal? Nem látjuk-e, hogy mindenütt a magánérdek dominál?!

Azért, ha valamikor, most birnak jogosultsággal Schlauch bibornoknak vármegyénk millenniumi közgyűlésén mondott, valódi államférfiúi bölcseségről tanuskodó szavai: »Komoly államférfi előtt egynek világosan kell állani és ez az: hogy az új alkotások által nem szabad az alap-erőket gyengíteni, a melyeken a magyar állam nyugodott, nyugodott századokon át és nem szabad azokat feleserélni oly ephemer vívmányokkal, melyek inkább az elméletnek, mint a gyakorlati életnek képezik dicsőségét.«

Ugron Gábor képviselő.

Mint a »Magyarország« írja a negyvennyolcas anyapárt kitűnő szónoka, kinek hiányát a parlamentben annyira érezzük, még is csak bejut a képviselőházba. Sima Ferencz szentesi képviselő mandátuma felett, ugyanis a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A barátság.

Irtta: MINNA CANTH.

Az író nő engedélyével fímm eredetiből fordította:

VINCZE JÓZSEF.

Sanni nagyon szerette Siirit és Siiri is kimondhatatlanul Sannit. Már az iskolában is egymás mellett ültek, együtt tanultak, irtak, költöttek és együtt ábrándoztak. Egymagukban még örülni sem tudtak. Ha egyiküknek baja esett, mindjárt segített rajta a másik. Leleményességük annyira emelkedett, a hogy a szükség megkövetelte.

Jaj volt annak, aki csak egyiküket is megbántotta. Szentül szembe halhatta, hogy milyen rágalmazó, jellemtelen s ezt olyan hangon adták tudtára, hogy utóljára maga is elhítte. Ilyenkor aztán alázatosan bocsánatot kellett kérnie és szentül megfogadni, hogy ilyet soha többé nem tesz.

Persze, hogy sugdosni nem volt szabad az iskolában, hanem Sanni és Siiri egy csöppet sem törődtek a tilalommal. Ha Sanninak mondani valója akadt, kezével elfődte száját, kissé lehajolt s olyan csendesen megszögt a nagy titkot, hogy ügyesebben már nem is lehetett volna. A tanítók hiába iparkodtak ezt eltiltani. Annyi lett volna csak, mintha a napnak megtiltsák, hogy süssön, a holdnak, hogy

világítson, a csillagoknak, hogy ragyogjanak. Meg utóljára is tanítói tekintélyüket sem kockáztathatták. Így aztán csak arra ügyeltek, hogy még se menjen feltűnően a sugdosás.

Amit csak elgondoltak, ami csak pillanatnyi örömet is nyújtott, az már közös titkuk lett. Még ha szívük legtökösabb redőjében is lakozott az a parányi titok, szent kötelességüknek tartották, egymásnak tudtára adni.

Együtt nőttek föl. Szívükből szívbe jutott az a sok ezer finom érzés, ami úgy megremegette őket. Siiri nem dolgozott Sanni nélkül, Sanni sem tudott Siiri nélkül munkához látni. Csak akkor mulattak jól, ha együtt lehettek, magánosan hiányzott a jókedv, nem izlett semmi sem.

Már elvégezték iskoláikat is, de azért naponként össze kellett jönniök. De amugy sem voltak egymástól távol, mert gondolataik csak együtt kalandoztak.

Sanni volt Siiri élete és viszont ezt a barátságot semmi sem lett volna képes felbontani ezen a világon, de még a siron tul sem, mert a barátság a végtelenség országának lakója.

Egyik őszi nap alkonyodtával is együtt üldögéltek, Sanni szobájában kéz közben s gondolatuk is egyfelé kalandozott. Siiri megszólalt.

— Tudod mit Sanni, én sohasem megyek férjhez, soha, de igazán soha. Hát te?

Sanni nem válaszolt mindjárt. Valami ismeretlen érzés vette hatalmába, elfordította kipirult arcát és zavartan nézett szét.

— Hát te? Ismételte Siiri Sanni kezét szorongatva.

— Na . . . talán . . . hihetőleg . . . én sem . . .

— Talán? Hát nem vagy benne biztos? Gondold meg Sannim, akkor el kell válnunk. És el tudod osztani szivedet két felé? Eleinte csak felét veanéd el tőlem, aztán az egészet. Oh Sanni, Sanni, akkor én meghalnék.

Siiri Sanni fejét keblére szoritotta és félig szemrehányó, félig fájdalmas pillantást vett rá.

— Te kis bohó! Hát ki mondta, hogy férjhez megyek?

Sanni mosolyogva esókolta meg Siirit, aztán ismét szent lett a béke.

November elsején táncmulatságon voltak. Sanni kék szallagokkal díszített fehér ruhájában nagyon esinos volt. Csakhogy nem nyílt alkalom a beszélgetésre, mert a férfiak szüntelenül Sanni mellett álltak, Siiri pedig nem mert hozzá közelíteni a férfiak miatt. Várva várta, mikor néz már feléje Sanni, hogy inthessen neki szemével. De ez úgy bele melegedett a társalgásba azzal a fiatal Körnerrel, hogy semmit sem vett észre.

— Sanni, Sanni . . . no várj! Siiri már kezdett boszankodni. Hát olyan hamar elfeledte őt Sanni, még feléje sem néz már.

Az . . . az a gyűlöletes Körner hálózta úgy be. Hanem majd Siiri széttepi a hálót . . . Körner magára maradhat nagy orral. Majd meglátja, hogy akadt Sanninak okos barátnéja, aki vissza tartja a rossz utról.

jövő héten dönt a bíráló bizottság. Ha a mandátumot megsemmisítik úgy Ugron lesz a jelölt Szentesen, ha pedig igazolják, akkor Sima önként mond le Ugron javára s őt fogja ajánlani választóinak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 6.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Lakatos Miklós, Lehoczky Vilmos, Josipovich Géza.

A kormány részéről jelen vannak: Perczel, Dániel báró.

Künn fehér hó, benn fázós, didergő alakok. Az elnök jelenti, hogy Horánszky Nándor interpellációt terjeszt be az ülés végén a fiumei kérdésben, jelenti egyúttal, hogy a király a tátrai tengerszemre vonatkozó javaslatot szentesítette.

Első szónok Polónyi Géza volt, a ki az államrendőrségre vonatkozó fővárosi föllirat dolgában csatlakozott a Radocza tegnapi fejtegetéséhez, a melyekhez fölemlíti azt a nagyon különös körülményt, hogy a fővárosi államrendőrség tagjai csupa vidékiek, holott talán még sem mellőzhető különösen a fölfedező szolgálatnál, a főváros helyi viszonyainak ismerete. (Helyeslés.) A költségvetési vitáról konstatálja, hogy az ellenzék idáig a lehető legobjektivebb módon vett benne részt. Tegnap pedig az történt, hogy Fenyvessy vádja oly súlyos, hogy ha valóban bizonyulna, ő egy pillanatig sem maradhatna itt a Házban, mert becsületességben ügyvédek segédkezni nem becsületes dolog. Alkalmat kíván szolgáltatni Fenyvessynek, hogy bizonyítsa be gyanúsítását, mutasson tizenöt év alatt egyetlen esetet, a hol ő pénzágenst vagy uszorást védett volna. Minő pozíció az, a mely Fenyvessyt följogosítja fölöttünk ily ítéletet mondani?

Förtser Ottó: Konstantinápoly.

Polónyi Géza: Igen, Konstantinápolyban ő volt a huriknak és bajadéroknek a padisája. Egy ízben véres verekedés történt ott, súlyos sérelmekkel teljesen és a sajtó erről egyetlen szó közleményt sem hozott. Miért? Hogyan? Szóljon róla Fenyvessy. (Zaj. Tetszés. Mozgás.)

Az elnök a vitát bezárja. Perczel Dezső miniszter pedig Pichler tegnapi beszédére megjegyzi, hogy a próbaidőre szerződötetett 600 rendőr közül immár csak 42 sines szerződötetve, de röviden való véglegesítésük iránt intézkedni fog. Teljesen valóknak ismeri Pichlernek tegnap fölhozott adatait. Kétségtelen, hogy az ál-

lamrendőrség tisztikara nagyon el van halmozva munkával, de elbírja ezt a szám állományt. Szaporítani kell azonban úgy a detektívek, mint a rendőrségi tisztviselők számát. A jövő évi költségvetésnél az erre vonatkozó javaslatot megteszi. Nem volna alkalmas a fővárost több rendőrségi kerületre fölosztani. Neki e részben más a terve, az, hogy minden kerületi kapitány mellé egy másodkapitányi állást kíván szervezni. A tolonczoknak vasuton való szállítása kérdésében a tárgyalások folynak, tárgyalnak a tolonczszabályok revíziójáról is. Polónyival szemben tagadja, hogy a rendőrök ki nevezésénél a fővárost mellőznék. Radocza határozati javaslatára az a felelete, hogy a kormányban mindig megvolt a jó indulat a fővárossal szemben s ezért a határozati javaslatot el is fogadja. (Helyeslés.) A rendőrség kvóta-ügyében különben az összes érdekeknek megfelelő javaslatot terjeszt majd a Ház elé. Gajári előadó hozzájárul Radocza határozati javaslatához.

A tételt és a határozati javaslatot elfogadja a Ház.

A néppárt bőbeszédű tagja Mócsy Antal szólott a képviselőválasztás költségeihez. A választási visszaéléseket hozta szóba, főként a szavazatírtást. A választók számának csökkenése, ha mint a kormány állítja nem törvénytelen eljárásból történt, nem származhatott másból, mint a nép elszegényedéséből, a mi egyértelmű az ország elszegényedésével.

Hentaller Lajos: Mégis emelni akarják a kvótát. (Zaj.)

Mócsy Antal fenyegeti, hogy a szavazótartás erkölcsi tekintetben is nagy hátrással jár.

A választási jegyzékekről tesz némely megjegyzést. Helyteleníti, hogy a jegyzék a gazdaságra legalkalmatlanabb időben: jul. 5—15. közt van kitéve.

Perczel Dezső belügyminiszter azt hiszi, hogy a választási törvény megtartására legszigorúbb és legrészletesebb utasításokat adta ki, ugyisint a névjegyzékek összeírására. A választási revízióra az előintézkedéseket már megtette a kormány.

A tételt megszavazták. A többi tételket vita nélkül megszavazták s ezzel a belügyi tárcza letárgyalatott. (Éljenzés a jobboldalon.) A kereskedelmi tárczára hétfőn kerül a sor.

Zichy Jenő indítványának indokolása.

Gr. Zichy Jenő a minap beadott indítványát »a nemzeti muzeum számára a nyomdai példányok kötelező beküldése tárgyában« — megindokolja. Fájdalommal említi fel, hogy már évek előtt, 92-ben, 93-ban is felszólalt e tárgyban, de semmi se történt. A mulasztáso-

kért felelős a kormány. Bűnnek jelzi e mulasztásokat s ajánlja indítványának elfogadását.

Wlassics Gyula kultuszminiszter: Először Zichynek a muzeumi ellenőrző bizottság megalkotása tárgyában tett vádjára felel, mintha ő a bizottság meg nem alakításával mulasztást követett volna el. Kimutatja, hogy foglalkozott és foglalkozik a dologgal, de be kell várnia a szakértők véleményét.

A kötelező példányok iránt azért nem intézkedhetett még, mert legelső sorban szük a helyiség. Nem is helyes, hogy minden nyomtatványt kötelesek legyenek beküldeni, de igenis a tudományos példányok kötelező példányaira törvénytervezetet készített.

De fölmerült az a nézet, hogy immár eddig is 3 köteles példányt kell a könyvkereskedőknek beküldeniök.

Tárgyalás alatt van tehát, hogy vajjon nem lehetne-e a sajtó-rendőri köteles példányokat használásuk után, a tudományos célra fordítani. Várja be Zichy, míg az ő javaslata tárgyalatik s most vonja vissza a maga javaslatát.

Végül tiltakozik az ellen, hogy ő nem dolgozna. Ez az ügy nem oly könnyű, mint Zichy gondolja.

Gr. Zichy Jenő (szólni akar.)

Elnök: Kérem, mihez tetszik szólni? Mert tárgyalásnak helye nincs.

Zichy: Hisz a miniszter is tárgyal.

Elnök: A miniszter kifejtette nézeteit, a képviselő ur is kifejtette. További tárgyalás nincs. Ha szavait meg akarja magyarázni, tessenék.

Zichy Nehány szó után leül.

Elnök: Most szavazni fogunk először, afölött, hogy kívánják-e a képviselő urak az indítványt tárgyalni? (Felkiáltások: igen. — balról. — nem. — jobbról.)

Elnök: Kérem azokat, akik tárgyalni kívánják, álljanak fel.

A baloldal feláll, velük együtt Csáky Albin gr., Szily Pongrácz, gr. Bethlen Balázs és Wlassics miniszter.

Mialatt a jobboldal Perczel miniszterrel ülve maradt és meglepetésében szólanul bámult Wlassicsra, a baloldal viharos »Éljen Wlassics« kiáltásban tört ki.

Elnök: Kérem azokat, kik az indítvány tárgyalását nem kívánják, álljanak fel. (A jobb oldal feláll.) Nem lehet a többséget megállapítani, megfognak a képviselők szakaszonként olvasatni.

Mialatt a jegyzők a megszámlálást végzik, a baloldal folyton éljenzi Wlassicsot, ki azonban igen feszesen érezte magát e szokatlan

Siiri Sanni háta mögé lopózkodott, karját a nyakába fonta.

— Hah! Te vagy az Siiri, hogy megijesztettél?

— Aranyos Sannim, menjünk haza!

— Haza? Miért? Unatkozol?

— Nem.

— De drága kisasszony — közbe szólt Körner ur is — csak most kezdődik a mulatság. Ne csalja el barátnőjét. Épen most ígért nekem egy kotillont, csak nem akarja visszavonadni a szavát?

Sanni megsimogatta Siiri arcát, fejét hátra szegte és szemébe nézett.

— Maradj még itt. Olyan jó kedvem van... miért lettél oly kedvetlen Siirim?... Rosszul érzed magad?... Vagy nincs tánczosod?

Ez a kérdés teljesen kihozta sodrából Siirit. Körner előtt még sem lett volna szabad ilyet mondania.

— Szabad kérnem kisasszony, szólt ez mindjárt, Siiri előtt meghajolva.

— Köszönöm, nem tánczolok me este.

Megsértődve kapta le kezét Sanni válláról s már ott is hagyja őket, ha Sanni vissza nem tartja.

— De édes Siiri, hát megharagudtál?

— Nem; ugyan miért?

— De igen. Jól látom.

— Maradj csak, eressz el.

— Hová mégy?

— Oda a helyemre.

Két vén leány közé ült le a legszűső pamlagon. Innen nézte Sannit, hogy milyen vígan fecseg Körnerrel, mintha semmi se történt volna az imént.

Hogy bántotta ez Siirit. Ugy megharagudott rá, hogy feléje sem tudott nézni. Pedig ma szebb, varázslóbb volt, mint bármikor. Szép kék ruhában kebelén virággal. Hajdíszehez pedig egy sem volt hasonló. De az is igaz, hogy nem csak a ruha tette ilyen széppé Siirit. Egész valójában volt valami bűvös erő, a mit mindenfelé sugározott.

Senkit sem lehetett volna Sanniboz mérni. A többi leányok oly ügyetlenek, esetlenek voltak. Nem is volt esoda, hogy az urak egytől egyig Sannira irányozták figyelmüket.

De hogy világitott a szeme, hogy hullámzott a keble! Miről is beszélhetnek, hogy olyan jó kedve van Sanninak?

Még egy tekintetre sem méltatná Siirit, nem, az egész estén se.

A keringő után véletlenül melléje kerültek.

Gunyos kérdés lebegett Siiri ajakán.

— Hát hogy mulattál? Részemről majd halálra unom magam.

— Látom.

— Hallod Siiri! Hogy lehetett egyszerre olyan rossz kedved?

— Ne gondold velem.

— Siiri!

— Hogy is tudsz ezzel annyit törődni Siiri elfordult tőle, Sannit megint tánczba

vitték. Bárhol is kereste ezután Siirit, nem akadt rá.

Siiri egyre bosszusabb lett. Csak most látta tisztán, hogy Sanni nem szereti úgy őt, mint ő Sannit. Máskor is megvillant ez a gondolat agyában már, de mindjárt száműzte.

Hogy is fedhette eddig ilyen hálóg a szemét! Hogy tudott jobban bizni Sanniban, mint magában! Hitt az ő szeretetében, átengedte neki egész szívét. Igen, csak ő lakott szívében.

Szerencsére a sarokban ült és így nem láthatták, hogy folynak könnyei. Persze tudomása nincs erről Sanninak, se nem is lesz sohse. Majd Siiri is olyan közönyös lesz hozzá, mint Sanni volt. Talán nem tudna? Az volna még csak szép.

Siiri fölállt, a legelső ismerős lány karjába kapaszkodott és sétára indultak, minthogy a táncz úgy is szünetelt. Véletlenül éppen Sanni mellett haladtak el. S véletlenül olyan sok mondani valója akadt Siirinek, hogy nem maradt ideje Sannira nézni.

— Sétáltok? Hadd menjek én is veletek.

Siiri egy szót sem szólt. De azért Sanni bele kapaszkodott Siiri szabad karjába, aki kérdőleg nézett feléje.

— Mit nézsz úgy? Szeretnél valamit mondani?

Siiri nem felelt. Csak karját tartotta szokatlanul mereven Sanni felől. Hanem Sanni rá sem ért erre ügyelni, mert Körner már mellette termett és velük tartott. Csak Sanni mellett ment és egyedül csak vele foglalkozott.

helyzetben. Perczel Dezső a szavazás elől kiment a folyosóra.

Elnök: 86 képviselő 43 ellen az indítvány tárgyalása ellen szavazott.

Meszlény Lajos: Vonja le a miniszter a konzekvenciát. (Zajos derűtlenség.)

Következnek a *kérvények második sorjegyének tárgyalása.*

Békésvárnegyének az államszolgálatba átlépő közigazg. tisztviselők szolgálatéveinek beszámítása érdekében beadott kérvényénél **Köszeghy Sándor** előadó indítványozza, hogy adassék ki a belügyminiszternek.

Meskó László a kérvényt melegen támogatja.

Perczel miniszter elfogadja a bizottság javaslatát.

A Ház is elfogadja.

A házszabályok módosítását kérő feliratokra nézve az előadó azt ajánlja, hogy adassanak ki a belügyminiszternek.

Lukács Gyula: A kérvényben a szólásszabadság ellen intézett merényletnek mondja a kérvényt (Zajos helyeslés balfelől) és azt javasolja, hogy tegyék irattárba.

Köszeghy Sándor előadó bizonyítja, hogy itt nincs szó se a szólásszabadság megsértéséről s kéri javaslatának elfogadását. (Helyeslés jobbról.)

Kossuth Ferencz szintén a szólásszabadság korlátozását látja a kérvényekben s Lukács javaslatát pártolja.

Perczel Dezső belügyminiszter a törvényhatóságok kérelmezési jogának érdekében kéri a bizottság javaslatának elfogadását.

Győry Elek különösen a kérvény azon kifejezését kifogásolja, hogy az »összkormányhoz« van intézve. Nekünk nincs összkormányunk. Lukács javaslatát pártolja.

Gajdóri Ödön az előadó javaslatát pártolja, azzal a módosítással, hogy a kérvények ne az »összkormány«-nak, hanem csak a kormány«-nak adassanak ki.

Thaly Kálmán élesen kikel azon törvényhatóságok ellen, melyek a szólásszabadságot akarják korlátozni. A jövő történetírója szomorú példaként fogja a törvényhatóságokat fölemlíteni.

Tisza István: Angliában a parlamentárizmus legklasszikusabb hazájában, a lepszigorubb intézkedések vannak a szólásszabadság elleni visszaélések megtorlására. Általában minden parlamentet ilyen intézkedésekre csak szomorú viszonyok vihettek. Nálunk is csak ilyen szomorú viszonyok vihettek oda, hogy a szólásszabadságot megkorlátozzák. Az a kérdés, hogy fenn akarjuk-e tartani nemzeti államunkat s tiszteletben akarjuk-e tartani a szólás-

szabadság jogát. Azt hiszi, hogy ez mindenkinek kívánsága. Most nem mutatkozik e szomorú jelenség, de aggodalmas szimptomák jelentkeztek s ezek indították a megyéket a kérvények beadására. Pártolja a bizottság javaslatát.

Polónyi Géza felszólítja Tisza Istvánt, nevezze, melyik állam az, ahol a szólásszabadság annyira korlátozva van. Hiszen Angliában a legnagyobb szólásszabadság van. (Ellenmondás jobbról.) Mit akarnak elérni a szólásszabadság megkorlátozásával? Romániában mikor behozták a szólásszabadság korlátozását, képviselők és miniszterek pofozkodtak. — A szabadelvű párt történetében két ide vonatkozó kiemelkedő momentum van: a Khuen-Héderváry eset és a véderő vita, amidőn a szólásszabadságot felülről akarták korlátozni, de a párt ellenállott. Miért akarják ezt az álláspontot feladni? Tartsák fenn mindannyian a tisztesség határát (Kiáltások jobbról: Igen! Igen! Önök is), akkor nem lesz szükség a szólásszabadság korlátozására. Végül Lukács javaslatát pártolja.

Felszólaltak még **Pulszky, Okolicsányi** és **Perczel** s végre a Ház az előadó javaslatát fogadta el.

Személyes kérdésben felszólaltak **Fenyvessy Ferencz** és **Polónyi Géza**, a mely után **Horánszky Nándor** interpellációját elhalasztotta.

Az ülés véget ért.

Iparosok a miniszternél.

Kisiparosaink ott voltak újból a miniszter kegyes színe előtt. Elmondták bajukat, előterjesztették kérésüket, mely ezuttal az iparos-szövetkezetek fölkarolására és egy központi hitelintézet föllállítására irányul. Nem kéri azt, hogy az állam csináljon mindent, szívesen részt vesznek a munkában ők is, de a törekvéseket támogatassa az állam anyagilag. — 500,000 frt kamattalan kölcsönről van szó — és e mellett erkölcsileg is. Az elhanyagolt, vergődő kisiparos-osztály talán megérdemelne ennyit, azt hiszik.

Dániel báró már egy év előtt elmondotta, hogy ezekkel a törekvésekkel egyetért, tudja, hogy hitel és szövetkezetek nélkül a kisiparon segíteni nem lehet, de azokkal igen. Hajlandó is tenni ebben az irányban. A cselekvés órája mielőbb elközelg, a költségvetés letárgyalása után

szabad lesz a tér a munkára s a kisiparosok jól teszik, ha most ütök a vasat.

Az a mesterségesen teremtett és táplált vélemény, mely szerint a kisiparnak szemben a nagygyal nincsen jövője, még most is uralkodik a közvélemény tájékoztatlan részében. Pedig jó részt hazugság. Igaz, hogy a kisipar sok tekintetben nem versenyezhet a nagygyal, de az a rohamos térfoglalás, melyet a nagyipar tesz, jó részben nem a dolgok természetes rendjének, hanem annak a politikának eredménye, mely a kisipart elhanyagolta a nagyért s a füstölő gyárkérmények szaporodását haladásnak hirdette akkor is, ha velük szemben száz meg ezer kicsi műhely elpusztult boldogsága állt.

A nagy tőkének és gépeknek erejét mesterségesen fokoztuk a kisiparnak rovására. A nagyiparnak és vállalkozóknak érdekében megtettünk mindent; a kisiparnak cikkeit szétromboltuk, helyébe téve az iparszabadságot, mely sok esetben azonos lett az elpusztulás szabadságával. Ha egyenlő mértékkel mértünk volna, ma nem állanánk ott, a hol vagyunk.

A nagyipar emberei bőséges segédforrásokkal rendelkeznek. Gondoskodtunk róla, hogy ha szükségük van rá, kaphassanak hitelt gyorsan és olcsón. A mi helyes és éppen nem bűn. De mit tettünk a kisipar hiteleért? A nagy vállalkozó kaphat pénzt 4—5%-ra, hányra kap a kicsi iparos? Hány van közöttük, a ki éppen nem kap? És mégis azt várjuk tőlük, hogy boldoguljanak.

Vajjon ha meghagynók a nagyiparnak minden egyéb előnyét, melylyel bír, de a hitel tekintetében egy vonalba állítanók a kisiparral, fönnállhatna-e soká? Nem zsugorodnának-e össze a zsiros osztalékok, a virágzás, melyről ma beszélünk, nem csapna-e át az ellenkezőbe? Elkövetkeznek az idő, midőn azt látnók, hogy a nagyipar sem életképes, épp úgy, mint a hogy azt ma rá bérmláják a kisiparra. Nyolcz és még több %-ra menő kamatot a kölcsönvett pénz után, huzamosan a nagyipar sem bír megfizetni, pedig erősebb.

— Hát nem talál élvezetet a vadászatban? Jó ég, még jellemző szót sem lehet rá találni. De mégis csak mondja meg előbb, miért tartja azt örűtlőségnek?

— Szegény nyulak, hogy is nem tudják kimélni, maguk kegyetlen férfiak.

— Nem kegyetlenebbek, mint a lányok.

— Hogy mondja! Mi sokkal irtalmasabbak vagyunk.

— Igen, csak a szíveket zuzzák össze hidegvérrel.

Olyan különös tekintettel kíséerte szavait, hogy Sanni megdöbbsent. Le kellett sütnie a szemét.

— Nem igaz? kérdezte Körner.

— Nem, lön a susogó felelet.

Sanni arca tüzveres lett. Szíve hangosan vert, halántékában lüktetett a vér, keze remegett, lábai majd megtagadták a szolgálatot.

Mert ennek a kis kérdésnek végtelen jelentősége volt, egész egy világot rejtett magában...

Megint keringőt húztak. Siiri bosszúsága nőttön nőtt, amint Sanni egyszerre magához rántotta karját. Siiri nem tudta volna elhinni sem, hogy akaratlanul teszi ezt.

— Sanni, míg ez a tánc tart, menjünk az oldalszobába... Ugy szeretnék csak egy kicsit is veled lenni.

Sanni egy szót sem szólva nézett föl, mintha már akarni sem tudott volna.

Körner ismét tánczra kérte.

— Ne menj. Pihened kell egy kissé.

Hiába beszélt Siiri, Sanni már elkapta karját és mosolyogva kapaszkodott a fiatal Körnerébe.

Mintha soha sem látta volna Siirit. És lelkiismerete semmit sem korholta.

Siiri mákszemnyit se tudott aludni az éjjel. Isten hozzád nélkül váltak el, a mi először történt meg életükben. De hiába, — Sanni eltaszította a Körnerért Siirit.

Hanem Siiri sem könyörög ám neki valami nagyon. Nem, föl sem veszi. Erdemes is ezért haragudni. Csak az bosszantotta, hogy olyan vakon tudott benne bízni. Senkit sem tudott úgy szeretni és most — mindennek vége. Csak sirt és sirásban telt el az egész éj. Reggel meg olyan szédülés fogta el, hogy föl sem tudott kelni.

Hiába kínálta Liisu a kávéval, nem kellett neki; csak papírt, tollat és tintát kért.

És aztán irt:

— Tegnap viseleted arra kényszerít, hogy szakítsak veled mindenben. Barátságunknak vége. Mától fogva idegenek vagyunk egymással szemben.

Siiri.

Borítékba tette, ráírta a címet és átadta a szobalánynak.

— Vidd el Sannihoz. Nem kell válasz.

Szemével a leányt követte és kezébe könyvet vett, a mig ki nem ment a szobából.

A másik szobából még most is hallatszának lépteit.

Nyílt az ajtó. Még csak most távozott.

Siirinek rossz kedve támadt. Kezével szemét és fejét eltakarta, mert úgy fájtak a virasztás miatt.

Mit is tett?

Náluk van-e már Liisu?

Talán éppen most bontja föl a levelet Sanni, olvassa...

Lángba borult az arca, fájt mindene... igen, mindenki láthatja, hogy Siiri beteg, nagyon beteg... Talán láza lesz, a mi néhány hét alatt a sirba dönti...

Aztán majd Sanni sir a koporsója fölött... s majd bánja, hogy utóljára is úgy elkeserítette...

Talán eszébe jut, hogy miatta hal meg ilyen korán. És ez a gondolat egész életén át fogja kísértetni...

Eddig már el is olvasta a levelet.

Mit csinál most?

Talán még gondolni sem mert volna arra?

Eszébe jutott...

Nyikorgott a konyhaajtó, Siiri kiszaladt. Liisu schol Már egy órája oda van.

Hát már olyan rég elment Liisu?

Nagyon sokáig elmarad... Biztosan egy órája, hogy oda van.

Végre mégis megjött.

— No...?

— Tessék.

— Mit üzentek?

— Nem parancsolta meg a kisasszony, hogy várjak. A levelet beadtam a konyhába, mert Sanni kisasszonyt nem találtam.

Hogyan várhatjuk tehát, hogy a kisipar össze ne törjön ez átkos helyzet sulya alatt?

Ha a hitel szervezve lesz, sok ezer kis iparos nyeri azonnal vissza azt, a mit ma tagadnak tőle — az életképességet. Sok iparág fogja a hanyatlás helyett az emelkedés jeleit mutatni. Művelői nem válnak szocziálistákká, hanem örülni fognak annak, ha az apai örökséget megfartani és szaporítani sikerül.

A hazafiság, a humanizmus és a magyar közgazdaság érdeke egyaránt megköveteli, hogy ez a kérdés mielőbb rendeztessék és pedig a mint azt *Dániel Ernő* már egy év előtt a meggyőződés erejével jelenté ki, a *szövetkezetek* segítségével.

Bernát István.

Levéltári kiállítás a vármegye házában.

— Régészek figyelmébe. —

Egy a maga nemében igen érdekes kiállítás látható pár nap óta a vármegye levéltárának I. sz. termében.

A kiállítás úgy keletkezett, hogy midőn a múlt év elején *Faliczky Viktor*, a vármegye érdemes levéltárnoka kutatásokat végzett, hogy a millenniumi kiállításra Bihar megyéből valami érdekesebb oklevelet küldhessen fel, *Karacs Károly* allevéltárossal együtt rendezés alá vette a megyei levéltár legrégebb éveiből való XVI. XVII. századbéli iratokat s ez alkalommal számos oly érdekes okiratra, pecsétekre, periratokra akadt, hogy elhatározta miszerint a legérdekesebbeket kiválogatja, csoportosítja s magyarázó feliratokkal ellátva kiállítja.

A már hónapok óta folyó rendezés, a témérdek napi munka, különösen pedig a miatt, hogy az új anyakönyvek behozatalával az ügyiratok száma ezekkel szaporodott, csak lassan folyhatott s még most sines teljesen befejezve. Némely irat tartalma sines még megfejtve, úgy hogy közülök néhány dr. *Karacs János*nál, a mi országos hírű történettudósunknál van, a szöveg tartalmának kiderítése végett. A kiállítás tehát még sem teljes.

A dolog természetéből folyik, hogy ez a kiállítás csak Bihar vármegye történetére nézve tartalmaz becses adatokat, tehát ki azon reménnyel menne azt megtekinteni, hogy ott valami rendkívül becses országos hírű adatokat talál, nagyon csalódnék. Bihar megyei vagy nagyváradi emberre nézve azonban igen tanulságos a gyűjtemény megismerése.

Legbecsesesebb darabjai a gyűjteménynek a 1500-as évekből való okiratok s egy a szöveg szerint »a legyőzhetlen hatalmu Török Császár tekintetes és nagyságos Hamza passájának« (Hamza bég) ki a XVII. század ő kze-pén Várad város török parancsnoka volt, egy 1667-ből való magyar nyelvű rendelete a bég eredeti török aláírásával ellátva.

Érdekes curiózum továbbá a XVII. század egy hivatalos aktája a „*csökmői sárkány*“ról.

A hírhedtté vált sárkány meséjének hivatalos kutatások szerint — mint az okirat mondja — az az eredete, hogy Csökmő mellett egy nagy nádas terült el, melynek ingoványos sűrűjébe valaki fadarabok közé rézhurokat feszített ki, melyek a szél hatása alatt különös bugó hangokat adtak. Lassanként az a hír terjedt el, hogy a nádasban egy sárkány lakik, úgy hogy végre a község előljárósága fegyveres csapatot küldött ki annak megsemmisítésére; ennek eredménye volt aztán, hogy a deputáció felfedezte a rézhurokat, mely az egész monda alapjául szolgált.

Tartalmaz ezenkívül a gyűjtemény nagyszámú eredeti nemesi adomány-levelet a múlt század elejéről s a XVII. századból, köztük több már kihalt nemesi családot. Így megvannak a gyűjteményben a még most is virágzó családok is véve a *Bay, Baranyi, Gáspár, Elek, Erdélyi, Harmath* alias *Lakaljáró, Baghy, Markus, Magyar, Méhes, Longh* családok armálisai, Bihar vármegye 1522. évbéli portális házainak jegyzéke, *Boszorkányégetési periratok*, tanuvallomások és ítéletek mint p. *Seres Mihályné, Doba Mihályné, Fekete Kata* henczidai *Tóth Mihályné* boszorkányok aktái. Ez utóbbiakat még *Jakab Mihály* Bihar vármegyeinek a 40-es években volt levéltárnoka gyűjtötte össze s látta el magyarázattal feliratokkal. A telegdi *Baranyi* család javainak különösen érdekes leltára. *Lőcsei, kassai* stb. kalendáriu-

mok 1600—1700 évekből. Levéljártatok jegyzéke, melyekből megtudjuk, hogy p. o. 1673-ban egy levél 25 nap alatt jutott el Kassától Pozsonyig, 7 nap alatt Nagyváradtól Budáig, 17 nap alatt Budától Temesvárig stb.

A múlt századból s a jelen század lelegejéről való orvosi diplomák; *II. József* 1786-iki házassági patense stb.

Meglehető nagyszámú régi pecsétnyomó van Bihar megye községeiből, melyeket a községek a címerek megváltoztatásával a levéltárba beadni voltak kötelesek s néhány száz pecsétlenyomat.

Érdekesek még a múlt században hamis pénzverőktől lefoglalt corpus delicti — E. u. m. hamis pénzek és pénzcsináló gépek. — S egy 150 éves adókönyv.

Megemlítésre méltó számos, ma már nem létező biharmegyei község okmánylevele is. Egyéb jelentéktelenebb dolgokat mellőzve még csak azt a két hatalmas zöld selyem lobogót említjük meg, melyek szintén itt őriztetnek. Az egyik az 1797-ből való insurgens lobogó, melyet a tavalyi hódoló diszmenet alkalmából a megye banderiuma is használt, a másik már a legújabb időből való, azon nehéz selyem gazdag aranyhímzésű lobogó, melyet 1861-ben ajándékoztak a megyének a »biharmegyei hölgyek«, mely napjainkig használatban van.

A gyűjteményhez nem tartoznak, de szintén ott látható a vaskóhi márványbányákból való 40—50 különféle színes meglepő szép márvány minta. E bányák kiaknázására tudvalevőleg a hatvanas években egy konzorcium alakult, mely azonban kellő tőke hiányában liquidálni volt kénytelen, pedig szakértők állítása szerint a vaskóhi márvány vetekedik az olasz márvánnyal. Ujabbban, mint halljuk, ismét megindult a mozgalom ez irányban.

Ez nagyjában az érdekes kiállítás tartalma, mely azonban, mivel hivatalos helyiségben van kiállítva, a nagy közönség számára nem igen nyitható meg. Hihetőleg azonban a régészeti egyesület módját fogja találni, hogy azt a nagy közönség számára is megtekinthetővé tegye. Ez ellen nem igen lesz kifogása a megyének *Faliczky Viktor* megyei levéltárossal pedig és *Beöthy László* főispán, ki különben is a régészeti egyesület elnöke és a ki maga is megte-

Hát nem jött válasz — teljesen igaza van.

— Ki vette át a levelet?

— Ki — *Evelinának* adtam, az új szobaleánynak.

— És az . . . bevitte?

— Persze. Én mindjárt eljöttem, a hogy átadtam.

Tehát mindjárt bevitték *Sanninak* és *Sanni* mindjárt elolvasta.

Taján most is tanakodik a tartalmán, mit gondolhat, hogy érezheti magát?

Siiri élethűen látta maga előtt azt a bánatos arcot. Könnyük csillogtak szemében.

Óh *Sanni*! Hát örökre el kell válnunk? Örökre! oh milyen hosszú, rettenetes örökké valóságnak érezte már ezt a rövid pillanatot is. *Sanni, Sanni!*

De nem! *Sanni* volt mindig az okosabb. Egy kicsit majd megijed ettől a levéltől. Aztán fölkapoz és *Siiri*hez fut. Akkor aztán együtt nevetnek, sírnak egy kicsit rá és megint nevetnek. Atkarolják egymást, kéz a kézben lesz, mint ennek előtte a zavartalan boldogságban s barátságuk fényes napját ezután egyetlen egy felhő sem árnyékolja be.

Egész nap várt *Siiri*, leste azokat a jól ismert, könnyed lépéseket. Mikor nyílt az ajtó, feljött és öröm fogta el. De mikor látta, hogy nem *Sanni* jött, megint csak bosszus lett.

Estig várt. Remélt, tervezgetett, hogy másfelé terelje gondolatait, de megint csak *Sanninál* voltak.

Hétre járt az óra. Még mindig jöhet. Már

el is mult hét, de *Sanni* csak nem jött. Kilenc felé volt. Még most sines itt. Most már nem is jön.

Ujra haragra lobbant. *Sanni* helyében ő nem járt volna így el. Hanem ez is fényesen bizonyítja, hogy már nem is törődik vele *Sanni*. Ezt még sem érdemelte meg. Ki akarta verni, teljesen a fejéből, de megint csak vissza tért rá, mikor szebb odaadóbb barátságról elmélkedett.

— Jaj, milyen szegény, mily roppant kicsinyes barátság volt ez!

Csak úgy vaczogott belé a foga, válla megrázkódott, keze ökölbe vonódott. Ha mostan itt volna . . . !

Nem, nem, nem.

Jó ég, hogyan is tudta így behálózni a sötétség szelleme.

Imakönyvét vette elő, vaktában fölütötte és imádkozni szándékozott. De a betűk szinte táncoltak a szeme előtt. Szíve még hevesebben vert, vére forróbban pezsgett. Mellét majd szét repeszté a hang. Most már keserves kin volt élnie.

Néhány napig várt még. A napok hetekké nőttek, de minden a régiben maradt.

Valamelyik nap sétálni ment *Siiri*. A mint át ment a gyógyszerészertár előtt, már messziről látta bekanyarodni *Sannit*.

Azt hitte, hogy mindjárt elájul, úgy elsötétült előtte a világ. Csak gépiesen haladt, szemét a földre sötételte, támolygott ide-oda, a nélkül, hogy tudná előre vagy vissza megy-e. De

már előtte állott az a jól ismert ruha. Egyszeriben kiegyenesedett, fejét büszkén föltartotta, homlokát összeráncolta. Nem . . . ő nem, talán majd *Sanni* . . .

Hidegen, végtelenül közönyösen haladt el mellette. Mereven nézett maga elé, a világot sem nézett volna oldalt . . .

Hanem a szíve majd meghasadt . . .

Elment . . . még nem is köszönt . . . egy szó nélkül!

Siiri keserűen mosolygott. De föltette magában, hogy rá sem hederít. Hanem mégis egy köny jelentkezett szemében, ha egyiket kitorította, jött utána a másik.

Már nem is köszöntek egymásnak. Jól van így! Jól, jól, nagyon jól van.

Miért bámulnak rá azok az utálatos férfiak is! Mit gondolhatnak, hogy így elváltak!

A nyugalom és egyedül lét után vágyódva elment a Fehér tóra. A tó csillogott mint valami tükör. Köröskörül halmok húzódtak, hátterül a csendes erdő állott. Messziről a fák mögül kandikált ide egy nyári lak második emelete s az ágakon átpiroslott az égbolt déli része.

Itt már nem kellett titkolnia könnyeit. Senki sem nézett rá fürkészőleg, egy lélek sem gunyolta ki bánatát. Hiszen maga a természet is szenved, az anyaföld is izzad véres könnyeket, az ég többet sír, mint maga az egész emberiség. Azért vonzódnak a természethez a bánatosak, azért lelnek nála enyhülést.

Siiri sirt, a mig csak ki nem sirta hána-

kintette a tanulságos kiállítást, bizonyára maguk is előmozdítanák a tervet, hogy aréngészeti egyelet ez iránt lépéseket tenne.

A megyei levéltáros engedelmével a gyűjtemény a délelőtti órákban rövid idő múlva megtekinthető lesz. — Már eddig is többen megtekintették városunk notabilitásai közül.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

- Február 7. A »Gyermekbarát« ülése a Városházán, d. e. 11 órákor.
7. Népszerű felolvasás az iparosok részére, tartja dr. Tóth Mihály.
8. A megyei igazoló választmány ülése d. e. 10 órákor.
8. A városi jogügyi szakbizottság ülése d. u. 4 órákor.
10. A »Szabadság« sajtópere.
17. Büttner Ferenc sajtópere Szügyi József ellen.

* **Uj kanonok.** Ő felsége *Concilia Aemilian* nagyszombati helynökségi titkár a nagyszombati társas káptalanánál kanonoknak nevezte ki. Az új kanonok irodalom történeti és magyar nyelvészeti munkáival, melyeket »Békési« álnév alatt írt, szerzett magának hírnevet, másrészt pedig felvidéken mint a magyarosítás egyik legbuzgóbb pártfogója, a panszlávoknak legnagyobb ellensége nevezetes. Mindkettő azt bizonyítja, hogy a nagyszombati káptalan érdemes új taggal szaporodott.

* **Akadémiai székfoglaló.** Dr. Karácsonyi János teológiai tanár, kiválótörténész Budapestre utazott, hogy mint a Magyar Tudományos Akadémiának ujonnan választott levelező-tagja megtartsa *székfoglaló értekezését*. Az érdekes felolvasás az akadémiai kiadványok között fog megjelenni, rövid kivonatát mi is közölni fogjuk.

* **Schiffner Ede betegsége.** Schiffner Ede pápai praelatus mint részvétellel értesülünk pár nap óta betegen fekszik lakásán. — Betegsége azonban aggodalomra nem ad okot.

* **Uj kath. kör.** A belügyminiszter a jaáki róm. kath. olvasóköralapszabályait jóváhagyta.

* **Posilovics — bibornokjelölt.** Az utóbbi időben nem kimélte a halál a bibornoki collegium illustis tagjait. 59-re apadt le a kardinálisok száma. A legközelebbi consistoriumban több bibornokot fog kreálni a pápa s az A—ny

értesülése szerint ezek között lesz Posilovics zágrábi érsek is, ki a kir. udvarnál is kedvelt egyén.

* **A doktorandus száműzetése.** A bécsi egyetem rektora az egyetemi tanács megállapodásához képest a fekete táblán udvariasan eltiltotta az egyetemi hallgatóknak a doktorandus címnek, vagy a Dd. féle rövidítésének használatát. Ugy látszik a rektornak megvolt a rendeleire a maga alapos oka. A szegény német diákoknak ezentul csak a szevedőleges promoteálási joguk marad. A borbélyok, pincezerek és hásasságközvetítők szótárából tehát kivesz egy jó hangzású diák műszó véglegesen.

* **Halalozás.** A következő gyászjelentést költék be hozzánk: Özv. Máté Lászlóné szül. P. Fekete Eszter a maga, valamint gyermekei Máté Eszter és férje Fekete Sándor, Máté Mari és férje Szelezky Gergely, Máté Ida, Máté Ilona, Máté László, Máté Teréz, Máté Sándor, Máté József és Máté István és tíz kis unoka, ugy testvérei: Máté Mária férjzett Dégi Lászlóné, Máté Teréz özv. Farkas Pálné, Máté Eszter özv. Salamon Zsigmondné, Máté Dániel nevében fájdalomtelt szívvel tudatják a szeretett férj, apa, após, nagypapa, testvér és sógor Máté Lászlónak f. évi február hó 5-én reggeli 8 órákor életének 60. évében, 10 napi szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai folyó hó 7-én délelőt fél 11 órákor fognak Kismagyar-utca 326. számú háztól az újvárosi zölkerti temetőben a róm. kath. egyház szertartása szerint örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztesség tételre az elhunyt rokonai, barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyváradon, 1897. február 6.

* **A nagyváradai tébolyda kibővítése.** Mint értesülünk a biharmegyei közpörház tébolydai osztályát ki akarják bővíteni. A tervezetek s a kivitel módjai felett dr. Fráter Imre főorvos most készül egy memorandumot kidolgozni, a mely mint a főbb részletekből hallomás után kivesszük, nem csak magában véve áldásos, de pénzügyi szempontból is igen üdvös lesz a közpörházra nézve, a mennyiben a tébolydai várható biztos jövedelmek nem csak teljesen fedeznék a készkiadásokat, hanem még nyereséggel is járnának mely összeg azután a többi osztály veszteség rovatait enyhítené. Tekintve azt, hogy Magyarországon jelenleg 25.000 örült van, kik közül csak 4000, azaz még 25% sincs helyszüke miatt elhelyezve gyógyintézetekben s továbbá mivel a közép módú osztály ilyen

szerencsétlen betegeit egyrészt azért nem adja tébolydába, mivel nem akarja a szegény betegek közé adni, másrészt pedig azért, mert a magángyógyintézetek igen költségesek, dr. Fráter Imre eszméjét nagyon helyesnek találjuk s szintén kívánjuk, hogy fáradozásai sikerre vezessenek. A tervbe vett sanatorium különösen a középosztály szerencsétlen lelki betegei számára volna berendezve, kik a fenti számnak mintegy 4 százalékát teszik.

* **Baleset a tornateremben.** Csak tegnap hozta lapunk, hogy Farkas Ádám V. gimnasiunmbeli tanuló tegnapelőtt tornázás közben lábát törte s ma már újra ilyen balesetről kell hirt adnunk. Tegnap délelőtt ugyanis egy Suhajda nevű IV. osztályos tanuló a korláton való tornázás közben karját két helyen kifeczevitotta. A szerencsétlen ifju ájultan hanyatlott le a korlátról s a társai kiállítására oda siető Rátkay József tornatanár részesítette első segélyben, ki azután kocsin lakására is vitte. — Az ilyen esetek olvasása közben sok szülő megijedve lépéseket tesz, hogy gyermekeik a tornázás alól felmentessenek, pedig az amugy is tulterhelt gyermekeknek valóságos jótémény a tornázás s a leggondosabb felügyelet mellett sem kerülhető el, hogy néha baleset ne történjék. Az ilyen esetek csak nagyobb gondosságra intik a tanulókat, de nem indokolják azt, hogy ezért már a tornázás alól felmentsék a gyermekeket.

* **A nazarénusok hazánkban.** A különböző alföldi hatóságok, továbbá papok és tanítók, a kik legsűrűbben érintkeznek a néppel, jelentéseikben egyértelműleg konstatálják a szomorú tény, hogy a nazarénizmus tanai a nép, főleg a munkásosztály között rohamosan terjednek. Az új egyházi törvények egészen megérlelik a talajt az új szekta számára, mely a felekezeti néküliségben valóságos törvényes ürügyet lel a maga propagandája számára. Az új vallás mozgalom megfigyelői már rájöttek a titokra, hogy miképen terjeszkedik ez a népvallás. És ez a megfigyelés arra a különös tapasztalatra vezetett, hogy a nazarénizmus eredeti hazája, szülőföldje Oroszország. Innen hozzák be azt az oroszok a felvidéki tót fajrokonok közé, ezek viszont az alföldi tótság és oláhság között terjesztik, s az új tan ezen az uton a magyar népesség között tovább terjeszkedik. Különösen sok hívet számlálnak a nazarénusok Orosháza, Csaba, Nagylak, Nagy-

tát, a míg csak nem remegett a hidegtől. Ekkor aztán fáradtan tartott hazafelé.

Hát egymagára maradt azután a forró barátság után. Egymagára . . .

Hűh, milyen rideg már a szó is. Hogy ki halt egyszerre mindenből az élet. A mulatság, dal, könyvek — mind elveszítették varázserejét. Még gondolatai is eltűntek, érezni sem bírt. A szép emlékek virágokként hervadtak el, reményei kihaltak szívéből. Csak kábaság az egész élet!

Iparkodott kitalálni, hogy mit jelentett Sanninak tekintete. Mintha olvasott volna ki valamit belőle, pedig csak oldalt nézett feléje. Először azt hitte, hogy rejtett örömet látott Sanni szemében. De jobban meggondolva inkább csak hideg nemtörődömséget. S ezt a hitet tartotta meg.

Hideg nemtörődömséget! Nagyon természetes, hát lehetett volna ott valami más is . . .

Talán még harag és büszkeség?

Elővette Sanni fényképét. De ismét el kellett tennie, mert olyan kimondhatatlanul sajtogott, úgy megremegett a szíve. Eltette a fényképet, hogy ne lássa, fiókja legaljába dugta el a sok emléktárgy alá.

Fájt neki, ha csak Sanni nevét is előhozták. Arczát elfordította, hogy ne lássák elfogódását.

Néhány hét múlva az a hír jutott Siiri fülebe, hogy Sanni és Körner jegyesek. Vére még egyszer felkorbácsolódott, haragja újból visszért.

Hát mégis Körnerért mellőzte őt.

Hát mégis . . . !

De hát érdemes ezért bánkódnia? Talán már rebesgetnek is valamit szakításuk felől? Az előítéletnek nehéz utját vágni.

De most gondolni sem lehet ilyesmire.

Sanni jegyben jár!

Repült az idő. Karácsony reggelét is megértük. Siirit a harangzúgás ébresztette föl. Az utcáról lépések zaja hallatszott szobájába, amint az emberek a templomba siettek.

Siiri is fölkel, az ablakhoz lépett. Arczát oda szorította az ablaktáblához, hogy jobban láthasson az oldalt fekvő templomhoz. A gyertyák egészen hozzája elvilágítottak, az orgona egész eddig elhallott.

— Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön a jóakaratu embereknek.

Siiri szívébe is nyílt valami. Most ülnek a béke ünnepét, Sanninak szívet is megszállhata ez . . . igen . . . ma el kell feledniök a haragot, nincs helye a gyűlölségnek, a rossz indulatoknak.

El kell menni ő hozzá, hogy feledjen, hogy kölesönösen megbocsásson . . .

Hány óra? Majd nem öt.

Mit tesz az: Sanni is felkelhetett korábban. Magára kapkotta ruháit. Oly örömmel, oly sietve öltözött, hogy már cipőjét sem tudta befűzni, nem tudott megfésülködni, kabátját sem gombolta be. Három nyitva is maradt, de nem is ügyelt rá, úgy sem nézik meg.

Olyan fürgén ment. Inkább repült, mint lépett. Elsőben egyenesen, azután jobbra, a kapun be, kinyitani az ajtót és —

Sanni már fönn volt. Körnerrel volt a szobában. És a templomba szándékoztak, mikor valaki villámgyorsan föl pattantja az ajtót és egyenesen Sanni nyakába ugrott.

— Ki az . . . te vagy Siiri . . . végre valahára . . . te rossz pénz, hadd cibáljalak még . . . szép is . . . hiszen összetörsz . . .

— Ugy örülök, édes Sannim, olyan jó . . .

— Te rossz gyermek, hát csak most kellett jönnöd?

— Mikor téged vártalak . . .

— Én meg téged. Vilmos, kapja csak az ölébe, emelje jó magasra, aztán mondja neki: rossz gyermek . . .

— Ne, ne, ne.

Hiába szabadkozott, már Vilmos ölében volt.

— Most ki nem szabadul, míg meg nem ígéri, hogy jó lesz s engem is be nem vesz a barátságukba.

— Jó, jó . . .

— És Sanni mellett engem is szeret egy kicsikét.

— Igen, igen . . . jűj Körner ur . . .

— Mondja Vilmos!

— Juj, Vilmos!

— Most már elbocsáthatom.

— El.

— Aranyos, czukros, kedves Sannim —

— Te gonosz Siiri, te kis paprika, várj összetörlek . . . !

Szalonta és Mező-Berény városokban, fent Lipótban és a Bácskában. Ujabbán Aradmegyében is fellépett a nazarénizmus és Metiánu püspök külön körlevelet adott ki ellene. — Gyulán és Orosházán legutóbb 220 ember csatlakozott a nazarénusokhoz.

A hatóság már csak azért is élénk figyelemmel őrködik felettük, mert éjjeli gyülekezeteket is tartanak, a politikai és társadalmi kérdésekről is „elmélkednek” s ebbeli vallási ténykedésük már a szocializmussal érintkezik.

* **A tetszhalott.** Pacséron — mint levelezőink táviratozza — nagy rémületet kelt egy szerencsétlen örült ember tetszhalála. Miglinczy Lajos az örült ember neve. Benn volt a kórházban és ott megis halt. Tizenkét óráig feküdt kiterítve s amikor már a koporsóban feküdt, abkor felébredt és könyörgött, hogy vegyék őt ki a koporsóból. Az orvos azután konstatálta, amihez nem kellett tudomány, hogy Miglinczy tetszhalott volt.

* **Csillaghullás.** A civil életben semmit, de a katonaságnál annál nagyobb hatalmat képvisel egy gefreiteri posztó csillag. Áhitattal várják önkénteseink, hogy kik jutnak erre a magas pozícióra s kinek kell felgyürt gallérral járni, hogy eltitkolják *csillagtalanságukat*. Négy nap sem telik bele s az önkéntesek közül *ötnek* a neve fog tündökölni a parancsban, a freiteri titulussal, mivel az időszakos vizsgán tul estek s átcsaptak egy másik időszakba.

* **Nagy a hó.** A rendszertelen időjárás után, tegnap beköszöntött a valódi tél. Egész nap sűrű esett a hó s alig győzték a járdáról eltakarítani. A fiákeresek is felesaptak szánkósoknak s valósággal boldoggá tette őket a bokán felül érő hó. Csak az a kérdés, vajon nem fog-e térdig érő sárrá, loospocsá változni?! Ezzel az időleírással kapcsolatban figyelmeztetjük a lakókat és háztulajdonosokat, hogy a havat igyekezzenek a járdákról elseperetni, sőt az udvarokról is kihordatni, mert a rendőrkapitányi hivatal szigorú intézkedéseket tett a mulasztók ellen. Egy pár forintot jó lesz el nem olvasztatni az olvadékony hóval.

* **A Körözs által fenyegetett kőgát.** A jó házi gazdának kötelessége mindig őrködni, hogy vagyona ne pusztuljon annyira, a mikor már csak nagyobb áldozattal segíthet a bajon. A városnak is kötelessége ez, nehogy majdan egy kis gondatlanságot ezekkel fizessen meg. Az Ezredévi Emlék-térre a román szeminárium mellett levezető síkátornál a Schwartz-féle ház illetve még csak a kertje, nagyon kívánczik a Körözsbe. A víz ereje erre az oldalra csap teljes erővel s a kert aljának egy részét, a kerítéssel együtt már beontotta és a többi része is csak rövid ideig áll még, s csak igen rövid idő kérdése, hogy a telek egész alsó részét elmossa a Körözs. A vízjogi törvény rendelkezésénél fogva a háztulajdonos a további omlás meggátolására és a part kijavítására szorítandó. De ettől eltekintve a város pénztárát is szorosan érdekli a part omlás. A veszélyeztetett telek közvetlen szomszédjában kezdődik a város által nagy költséggel épített s csak nem régen is tetemes javítási összegbe kerülő kőgát. A telek beomlása után a víz árja a kőgát alá kerül s ismét fizethet a város pár ezer forintot, a miért helyreállítják. A bajnak egy kis előrelátással és jóakarattal elejét lehetne venni.

* **Megfagyott szibériai menekülők.** Egy Irkutskban megjelenő szibériai lap közli, hogy nemrég tizenöt nihilista száműzött, köztük két aszszony, megszöktek Szibériából, de éjjel a hóvihar utólrta őket és mindnyájan megfagytak. Az utánok iramodott csendőröknek már egyéb dolguk nem akadt velük, mint az, hogy a holttesteket eltemessék. A menekülteknek egy részét minden valószínűség szerint farkasok falták föl. A szerencsétlenek között volt egy ügyvéd, két tanuló és egy Z. gróf (a nevét a

lap elhallgatja.) Ez utóbbiról azt beszélnek, hogy egy magas állású hivatalnoknak, aki a pétervári udvarnál nagy szerepet játszik, az unokaöccse.

* **Lopás Br. Döry Józsefnél.** Vakmerő lopást követett el tegnap egy csavargó Br. Döry József nyugalmazott főispánnál. A jó madár ugyanis belopózott valami módra a folyósókra s ott egy asztal alá rejtőzött, hová kiporolás végett szokták a ruhákat kitenni. A csavargó bevárta, míg az inas a ruhákat kihozta s egy alkalmas pillanatban emelt egy nadrágot s a mellény zsebben lévő arany órát, alig dugta azonban zsebre az értékes órát, kilépett az ajtón Br. Döry, ki a csavargót meglátván ráivalt, hogy takarodjék. Ennek sem kellett több s nagy örömmel szaladt ki a kapun, csak eltávolozása után vették észre az aranyóra hiányát, melynek elvesztését értékét nem számítva tulajdonosa annyival is sajnálja, mivel már 40 év óta van birtokában. — A rendőrség megindította a nyomozást.

* **A kenyér mint osztalék** Az Utrecht városában fennálló Eintracht nevű kenyérsütő szövetkezet elhatározta, hogy a társaság tagjait megillető évi osztalékot olyan formában szabja meg, hogy a tagok egy egész héten keresztül „ingyen kenyeret” kapjanak.

* **»Tolvaj, aki nem lop.«** Egyik nagyváradilapban e czím alatt, egy közlemény jelent meg, melyben az van előadva, hogy *Lőrincz* Mártonhoz tolvajok törtek be és hajmeresztő jelenetek közt fenyegették a Wertheim kasszát. Irja továbbá, hogy jelentést tettek a rendőrségnek s már ki is hallgatták a cselédséget. Hivatalos helyről tett értesülésünk szerint, ez az eset a rendőrséghez nem lett bejelentve, a vizsgálat tehát nem folyik s nem is tudnak az egésztől, mert valószínűleg *meg sem történt*.

* **Elveszett zálogszóval.** Ugy látszik a zálogházi pénzek szörnyű nagy keresletnek örvendenek. E héten, már tegnap a harmadik elvesztés lett a rendőrséghez bejelentve. Ez utóbbi 20 frt értéket képvisel.

* **Országosan körözik.** M o h á c s i Guszávót B.-M.-Keresztes község vallhatja magáénak, de nem sok dicsőséget hoz a jó madár szülőfalujára. Messze idegenbe, Egerbe került el s egy jeles kompániával Fischer Jakab koresmájában kirabolták Vass Lajos bessenyei lakost és megugrottak. Most országosan körözik a jeles mákvirágokat.

* **A kiakasztott ruhák tolvaja.** Beczkay Lajos Szt.-László téri üzlete ajtójában ki volt függesztve, néhány kendő és más ruhadarab. Éppen arra járt *Pető* Julesa s nagyon meglepettettek neki ezek a holmik s nem tett egyebet, csak le akasztotta azokat. Hanem egy gyorskezü kereskedő segéd fülönsípte és bekísérte a rendőrkapitányi hivatalhoz. Bekötéretették a kíváncsi hölgyet.

A színház a Bémer-téren.

— Sztarill Ferencz új terve. —

Ellene voltunk a nagyváradilap színház mostani felépítésének egész meggyőződésünkkel s éppen nem láttuk a város jól felfogott érdekében helyesnek azok erősködését, akik mindenáron keresztülvitték, hogy az építkezést a közgyűlés megszavazza.

Szükséges a színház egy modern városban, ha más, még fontosabb kulturális, közegészségi, közigazgatási intézményei már megvannak; de ezek nélkül csak olyannak tekintjük, mintha az éhes ember utolsó garasait az éhség csillapító kenyér helyett ezukrász süteményre költené.

Nagyvárad sajnos, jelenleg még igen sok, a színháznál szükségesebb intézményt kénytelen nélkülözni s bár ezekre volna elég fedezete.

A közgyűlés többsége azonban már határozott és pedig a színház építése mellett; tehát bele kell nyugodnunk, hogy ha a miniszter is úgy akarja, felépítjük a színházat.

A kik csak legkevésbé is figyelemmel kísérték a színház ügyének történetét, tudják, hogy korábban s majdnem a legujabb időkig, egyedül a Bémer-teret tartották olyannak, a mely a legalkalmasabb a színház helyéül. A város központján, megfelelő környezetben s kiváló perspektívával ékeskedő színházat csak ideépíthetünk.

Terveztették is, tanácskoztak felette sokat; de mindannyiszor olyan hatalmas összeg jött ki csak a színház helyének megszerzését illetőleg, hogy végre is kivihetetlennek találták a jó eszmét s rátértek arra, miszerint a színházat a Nagypiacz-téren építik fel; a hol a város tulajdonában levő területen emelhető az feltelekköltség nélkül.

Belátták nagyon sokan, hogy ez alkalmatlan hely a színháznak; a különben is már megszükitett piac-térnek egy jó részét elveszik vele s olyan környezete lesz, legalább keleti és déli részről, a mely éppenséggel hátrányára fog lenni az óriási költséggel emelt színháznak; belátták, hogy milyen nehézséggel kell megküzdeni az építkezésnél, hogy eloszlassák azt a nagy talaj-esést, amely a Kossuth-utca és a zöldfa-utcaiz töltés között van.

De bele törődtek csupa kényszerűségből mindebbé s elkészítették a tervet.

Most aztán kitűnt, hogy a Bémer-tér tulajdonképpen azért tűnt fel olyan drága helynek, mert a színház épületét a tervezők sokkal nagyobbak képelték, mint a milyen nagyra a Fellner és Helmer czég tervezte. 45×60 méterre vették a színházat, holott a Fellner és Helmer kész terve szerint 47-10 m. hosszú és 32—35 m. széles lesz a színház.

Sztarill Ferencz jeles fiatal építész készítette a Fellner és Helmer czég által felvett nagyságu színház tekintetbe vételével egy életre való tervezetet, a melynek alapján a Bémer-téren fel lehetne építeni a színházat, teljesen a Fellner-féle tervek szerint, a nélkül, hogy a Safrad-házon kívül egy krajezárjába kerülne a telek a városnak. A Safrad-házat pedig a város egyenesen a színház czéljaira vásárolta meg s most úgy sem bír a nagy rongyfélszekkel mit csinálni.

A Sztarill Ferencz terve felülei minden kérdést részletesen s nagy előnye, hogy az eszmének a közvetlen érdekeltek majdnem mind megvannak már nyerve.

A terv szerint a Safrad-házat elbontanák s ez által a Bémer-tér óriási területtel növekednék, mivel a színház épület is és az egész utvonat Posta-utca északi utca-vonalában épülne ki.

Mibe kerülne a kisajátítás.

A *Garaguj*-féle fő-utcaiz ház teljes egészében megmaradna, sőt mintegy 180 négyszög méter sarok telket nyerne a Safrad-ház telkéből s így a *Garaguj*-ház egy három oldalon jövedelmező fronttal bíró négyszögű ház lenne; sőt még a 180 méter sarokrész felépítésére 15—18 ezer frtot kapna a tulajdonos. — Viszonzásul átengedné az apácza-utcaiz *Garaguj*-házat és ennek telkét, a mely kevesebbet jövedelmez jelenleg, mint a mily összeggel emelkednék a fő-utcaiz s 3 oldalon teljesen szabad ház értéke és jövedelmezősége.

Tóth Ferencz átengedné a Rózsabokor egész területét; de Apácza-utcaiz ház keleti oldalán, a nyitandó utca fronton 400 □ méter területet és 20—22 ezer frtot kapna, azonkívül az egész ház telke a déli oldalon is frontot nyerne.

Ennyi volna a kisajátítás; — vagyis a *kiadás minlegy 37—38 ezer frtot lenne ki*.

A kisajátítás fedezete.

Ezzel szemben a bevétel, melyet a közvetlen érdekelte háztulajdonosok hozzájáruláskép-

pen fizetnének, körülbelül ugyanilyen összegre rugna.

Am lássuk:

Dr. **Vári Szabó** Béla a Rózsabokor fennmaradó részéből nyitandó utca-fronton nyerne 50 métert s ezért kész 8000 frtot fizetni, mivel háza a legszebb helyen sarkot képezne s mindkét utcavonalat kellőleg kihasználhatná; ha pedig még további 6 méter szélességű vonalterületet nyerne, 12.000 frttal járulna a dologhoz. Így az új utca 15 méter széles lenne; az előbbi esetben 21.

Felszabadulna egy most teljesen elzárt nagy terület, a **Középsy-féle** kert 32 méter hosszú fronttal. Ide pompás épületet lehetne emelni, vagy a mint Sztarill tervezi, hatalmas mulató kertnek berendezhetnék, mivel közvetlen a színház mellett lenne. Ezen telek után csak 4000 frt hozzájárulást számít a tervező, holott a most elzárt terület hasonlíthatatlanul többet nyerne értékelkedésben.

A **Weiszlovits-ház** a mellett, hogy egész mostani területe megmaradna, a hátsó részben 60 négyszögméter most beugró területet és a ház egész hosszában frontot nyerne. Ezekért 4-5 ezer frt hozzájárulást fizetne a tulajdonos.

A **Hillinger-ház** a hátsó részén szintén új forintot nyerne s ezért az előnyért fizetne 1-2 ezer frtot.

Az elbontandó házak ócska anyagát 3000 frtra számítja Sztarill. Tehát hozzájárulások és ócska anyagokból 20-22 ezer befolyna.

A még hiányzó összeg fedezetéről a következőkben vél gondoskodni.

Ezen a helyen mivel egyenes a talaj nem szükséges olyan magas lábazat, mint a Nagypiaczon s e czímen legalább 4000 frt megtakarítható az építkezésnél. A rámpa is, a fentebből igen kevésbe kerül s itt is mintegy 10.000 frt kevesebb kiadás lesz.

A még hiányzó 4-5 ezer forintot a környék háztulajdonosai írják alá, a mint erre már többen késznek nyilatkoztak.

Az új utczák.

A tervezet szerint, mint a fentebbiekből látható, a színház teljesen szabadon állana, mert a míg homlokzata a megnagyobbodott Bémer-térre esnék, keletre egy 14 méter széles utca futna egészen ki Apácza-utczára; a színház mögött 10 méteres ut, nyugatra pedig 21 méteres park, vagy 15 méteres utca szolgálna közlekedésül.

A kocsiforgalom elosztását szintén bevette Sztarill Ferencz a tervbe. A Fő-utczáról a Kis-híd felé vonuló villanyvasut és a kocsik a Bazar-szoroson haladnának át, míg a Kis-hídről a Fő-utczára futó villanyvasut és kocsik az új, 14 méteres uton közlekednének. Így ki volna kerülve a járművek összetorlódása.

Nem lenne elodázva az építés.

A tagadhatatlanul életrevaló szép terv ellen lehetne némely színházbarátoknak egy kifogásuk; az t. i., hogy ennek keresztülvitele ismét elodázná a színház építését. Azonban már az egyedül, hogy a kész színházterven semmi változtatásra szükség nincsen, kizárja az építés hosszabb elodázását; a legrosszabb esetben is egy fél évvel később foguak az építkezéshez. Ennyi várakozással csak felér az, hogy nem a Nagypiaczon, hanem a város legszebb pontján fog díszleni a színházunk.

Mint értesültünk különben, az új tervezet a törvényhatóság több előkelő és színházbarát tagjának is megnyerte a tetszését.

Csehi község a csendörök ellen.

-- Egy elfogatás miatt. --

Csehi község lakossága ott a két fürdő háta mögött arról híres, hogy jámbor mint a birka s minden második felnőt ember »sertés kereskedő.« Az elmúlt évi sertésvész nagyon megkoppasztotta őket, de ezt is csak megadás-sal viselik.

Hogy most mégis ő róluk szól a nyomtatott hetű, ennek az utóbbi napok eseményei az

indító okai. A dolog komoly, a mint az az alábbiakból kitetszik.

Az »esemény« nem Csehiben kezdődik, — mint levelezőnk írja, — hanem **Oláh-Szent-Miklós** községben, a hol nem rég elloptak egy lovat.

Az o.-szt.-miklósi közvélemény azt rebesgette, hogy a lovat Deczebal egy **Onáka** János nevű ivadéka lopta el.

A csendőrség talált is egy ilyen nevű atyafit Csehiben, azt annak rendje és módja szerin. elfogta.

A lakosságot nagyon meglepte az elfogatás, mert Onákát csendes, becsületes embernek ismerik, akivel soha semmi összeütközése nem volt még a hatóságnak.

A meglepetés izgatottsággá nőtt a lakosság körében, mikor az a hír terjedt el, hogy a csendőrség állítólag kinozza az elfogott embert. A lakosok fel is keresték **Szathmáry** Ernő községi jegyzőt s arra kérték, hogy lépjen közbe és ne engedje az ártatlan ember bántalmazását.

Nagyon természetes, hogy ennek a kérelemnek a jegyző nem tehetett eleget, mivel semmi beavatkozása nincs a csendörök eljárásába.

Mikor a szegény embert a csendörök elvitték Csehi községből, a lakosság között forrongás támadt és pedig a jegyző ellen, mert nem bírta belátni a lakosság, hogy a jegyző csak törvényesen járt el, mikor nem avatkozott bele a csendőrség dögába. A lakosság izgatottsága oly nagy volt, hogy alig riadnak vissza a jegyző bántalmazásától is, ha egy néhány befolyásosabb józanabb gondolkozású embernek nem sikerül őket némileg lecsillapítani.

A lakosság, mint értesültünk, ötven aláírással kérvényt ad be a hatósághoz, a melyben panaszt emelnek a csendőrség ellen.

EGYESÜLETEK.

Meghívás. A várad-velencei Gazdák körének rendes és választmányi tagjait a folyó hó 7-én, vasárnap d. u. 3 órakor **Kiss Elek** elnöklété alatt tartandó közgyűlésre ezennel tisztelettel meghívjuk. A közgyűlés helye: Templom-tér, Krupka-ház. Nagyvárad, 1897. február 6. Az elnökség.

IPARUGY.

Adakozások az elaggott iparosok alapjára.

Az elmúlt hetekben a következő adományok folytak be az ipartestület jótékonyági alapjára.

A gazdasági és iparbanktól 20 frt. A biharmegyei takarékpénztár 20 frt. Andrónyi Lajos ur 5 frt, Molnár Lajos ur 4 frt, id. Nagy Lajos, Sternthal Sándor, Schmidt Béla és Bródi Soma uraktól két-két forint, Fráter Imre, Wachsmann Albert, Gasperik Lajos és Gábel Jakab uraktól egy-egy forint. Kugler Albert ur a néhai Knapp Ferencz elhunytja alkalmából koszoru megváltás czímen tíz forintot volt szíves ugyanezen alapra adományozni.

Fogadják a jószívű adakozók e helyen is hálás köszönetemet az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében.

Nagyvárad 1897 febr. 6.

Bertsey György.
bizotts. elnök.

MULATSÁG.

Az izr. nőegylet hangversenye.

— Febr. 6. —

A nagyvárad i. n. nőegylet, tegnap tartotta, tánczal egybekötött hangversenyét. Nagy és szép közönség jelent meg s dícséretre méltó, hogy a jótékony czél érdekében hangversenyt

rendeztek, azonban szabad legyen mégis egy szerény megjegyzést tennünk. A rendezőséghez szólunk, anélkül hogy e megjegyzéssel talán sérteni akarnánk. Ismételjük meg a koncert eszméje dícséretre méltó, csakis egyben hibáztak, hogy egy külföldi művész nőt hoztak le akkor, amikor nekünk is van Kürynk, Komáromink stb. midőn a közönség 99%-ja szívesebben vette volna egy magyar énekesnő közreműködését.

Elismeréssel vagyunk **Schlager** Antónia iránt, mert csakugyan gyönyörűen iskolázott hanggal, imponáló megjelenéssel rendelkez s bravouros énekét valósággal élvezte a közönség. Azonban nem magyar, nekünk pedig első sorban a magyart kell pártolnunk, a művészetben is.

Schlager már nem a legelső művésznők közé tartozik. Hangja már nem bír azzal a fülbemászó üdéséggel, közvetlenséggel, mely őt magasra emelte. Hanyatló félben van s ugyszólván már-már kiénekelte magát.

Mindazon által nagyon hamar megtudja hódítani a közönséget s mpndhatjuk, hogy élvezetes estét szerzett a jelenlevőknek. Azt hisszük ez a kis őszinteség nem lesz nagy hiba különösen akkor amidőn a rendezőség nagyrésze s a műértő közönség megjegyzéseit tolmácsoljuk ezáltal. Elismeréssel szólhatunk **Schirman M.**-ről, ki jeles zongora játékkal gyönyörködtette a publikumot.

Ugy anyagilag, mint erkölcsileg a siker teljes volt s késő éjjelig táncoltak határtalan jókedvvel.

Jelen voltak:

Notabilitások: Beöthy László, Pokorny Hermann, Des Echerolles Kruspér Károly és Sándor, Enhuber Ezredes, Mezey Mihály, Szunyogh Lóránd, dr. Márkus László, Szunyogh Péter, dr. Bulyovszky József, Huzella Gyula, Torma Lajos, Szokoll Vildburg, Pallay Lajos Hlatky Endre.

Asszonyok: Des Echerolles Kruspér Sándorné, Beöthy Lászlóné, Veksler Adolfné, Kandel Józsefné, Szunyogh Lórándné, öz. Róthmanné, Fehér Izraelné, Popper Jakabné, Fekete Sándorné, Cziffra Gerőné, Sándor Sámuelné, dr. Bulyovszky Józsefné, Cseresznyés Józsefné, Spitzer Miksáné, Enhuber ezredesné, Artária századosné, Schwartz Jakabné, Schwartz Ferenczné, dr. Fridländer Sámuelné, Nagy Mihályné, Stern Gyuláné, Pallay Lajosné, Fehér Dezsőné, br. Gerliczy Felixné, Schwartz Kálmánné, Jung Ferenczné, Weiszlovics Lajosné, Várad Manóné, Aron Salamonné, dr. Döry Ferenczné, Beczkay Arthurné, Tóth Ferenczné, Anlauf Jánosné, Stern Lajosné, Radó Ignáczné, Mihelfi Pálné, Hraniczky Károlyné, ifj. Berger Sámuelné, öz. Eleméry Aurelné, ifj. Kohn Sámuelné, Géczy Lajosné, Berger Jenőné, Huzella Gyuláné, Breitner Józsefné, Tóth Mártónné, Ficzek Józsefné, Kapper Mórné, Róz Józsefné, Lázár Mártónné, Ember Gézné, Heimann Józsefné, Torma Lajosné, Büchler Vinczné, Büchler Zsigmondné és Jakabné, Recht Ignáczné, Janky Józsefné, Szokoll Vildburgné, Hlatky Endréné, Frankó Endréné, Szedlarikné Dudinszky Anna, Konrad Márkné.

Leányok: Korda nővérek, Escherol Laura, Klein Aranka, Cziffra nővérek, Fehér Tilda, Sándor Irén, Burger Rózsika, Schwartz Margit és Elza, Recht Sárka, Fried Katika, Munk Juliska, Kempner Margit, Pallay Erzsike, Breitner Elza, br. Podmaniczky Emma, Cseresznyés Lujza, Kohn Hermina, Aron nővérek, br. Luzziuszy Lenke, Tóth Karla, Böszörményi nővérek, Jakab Jolán, Lövy nővérek, Eleméry nővérek, Kohn Gizella, Zatureczky Pólika, Berger Fanni, Géczy Irén, Fehér Paula, Konrad Margit, Tóth Margit, Ficzek Margit, Kapper Honka, Róz Elza, Büchler Irén, Heimann René, Torma Irén, Frankó Margit.

A Réti Népkör bálja. A Réti Népkör táncestélye kitűnő jó kedvvel tegnap este folyt le a Zöldfa nagy termében. A kör tagjai és a polgárság színe-java egészen megtöltötte a termet. A jelenvoltak kedélyesen, fesztelentül mulattak a kora reggeli órákig. A négyeseket 80 pár táncolta. Jelen voltak:

A s s z o n y o k: Karsay Lászlóné, Leukutza Józsefné, Papp Lajosné, Almosdy Illésné, Elek Lajosné, Kiss Józsefné, Kalló Mátyásné, Keresztes Józsefné, Csepregi Miklósné, Denderle Antalné, Gábor Jánosné, Steinger Sándorné, Kleir Henrikné, Gering Ferenczné, özv. Papp Andrásné, Németh Sándorné, Dobronyi Károlyné, özv. Hanga Péterné, Rizs Jánosné, Hamza Miskáné, Sivó Károlyné, Mihók Jánosné, Farkas Józsefné, Kirsbauer Józsefné, Györgyakab Mihályné, Maskus Szófi, Szerle Jánosné, Papp Imréné, Reich Antalné, Denderle Vilmosné, Vöncz Zsigmondné, Frölich Jánosné, Kriszta Sándorné, Frölich Pálné, Kállai Albertné, Zagyvai Imréné, Weisz Náthánné, Takács Jánosné, Györkei Ferenczné.

Leányok: Kassay Margit, Leukutza Róza, Almosdy nővérek, Elek Ilona, Bagoly Mariska Keresztesi Róza, Szóbor Juliska, Klein Hermin, Weisz Nina, Németh Jolán, Markó Rózsika, Papp Juliska, Siró Emma, Györke Lenke, Györkei Róza, Papp Erzsike, Papp Juliána, Zettel Mariska, Kiss Róza.

A zenét Csillag Izsák zenekara szolgáltatta.

A Félix-fürdőben Gyertyaszentelő napján Kernáts Jánosné és Bibó Lambertné urhölgyek buzgólkodása mellett rendezett batyubál anyagi tekintetben is szépen sikerült, amennyiben a p.-szent-mártoni iskola javára 31 frt 08 krt jövedelmezett.

Felülfizettek: Bartha Istvánné, Wéber Rudolf, Venter Viktor, Fritye Antal, dr. Kazay Kálmán, Fröhlich János, Juhos János, X. Y., Vidosits Gyula, Rátkai József, Izsák István 50—50 krt. Ponty Kelemen, dr. Pácz Sándor, Rátkai Józsefné, Simon Gábor, Csorba János, Weigl Róbert, Sz. J. 1—1 frt. P. J., N. N. egyenként 1 frt 50 kr. N. N., N. N., Tóth Lajos egyenként 2 frt. Stettner Istvánné 2 frt 50 kr. Bibó és Kernáts, Gresinszky Antal 5—5 frt. Fogadják a felülfizetők a rendezőség köszönetét.

A széplaki »Olvasó-kör« bálja. A falusi mulatságok között páratlan hírnévnek örvendek a széplaki bálók. Ez idén is fognak egyet tartani, melyre a következő meghívót küldték szét: A széplaki olvasókör költségeinek fedezésére és könyvtára gyarapítására 1897. évi február 14-én a széplaki iskola termeiben tartandó táncmulatság czímet és családját tisztelettel meghívja a rendezőség. Belépti díj 1 frt. Kezdeté 7 órakor.

A margittai iparos ifjak bálja. A margittai iparos ifjak, saját önképzőkörük javára, fényesen sikerült bált rendeztek.

A mulatságon részt vettek:

A s s z o n y o k: Szabó Lajosné, Vilhelm Lajosné, Hintalan Ignáczné, Tóthfalusi Dánielné, Egeres Mihályné, Illés Györgyné, Illés Józsefné, Baróthy Dánielné, Szilágyi Sándorné, Tóth Sándorné, Erdős Imréné, Szarvady Józsefné, Beszenszky Dánielné, Bajdik Jánosné, Nagy Gáborné, Lobermayer Józsefné, Schwarcz Mórné, Uray Lajosné, Polónyi Lajosné, Fésüs Józsefné, Lipetzky Gyuláné, Kulcsár Teréz, Fitzer Józsefné, özv. Nyisztor Lajosné, Szabó Antalné.

Leányok: Beszenszky nővérek, Szabó Mariska, Erdős Juliska, Tóthfalusi Juliska, Hintalan Mariska, Szarvady Gizella, Böttger Erzsike, Asztalos Róza, Törös Piroška, Illés Erzsike, Bajdik Eszter, Egeres Teréz, Illés Róza, Fésüs Teréz, Polónyi Irma, Bakacs Etelka, Uray Vilma, Kovács Klára, Nagy Viktória, Vilhelm Juliska.

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazon testület-, egyesület- és egyesek, kik felejtethetetlen férjem, illetve édes jó atyánk: néhai K n a p p Ferenc elhalálása alkalmából részvétünkkel a temetésen való szíves megjelenésükkel mérhettelen fájdalommat enyhíteni törekedtek, fogadják ez uton is úgy a magunk, mint rokonaink nevében hálás köszönetünket. Nagyvárad, 1897. február 6.

Özv. Knapp Ferenczné és fiai.

REGENY-CSARNOK.

A koldus halála.

KOLPING ADOLF után KERÉKGYÁRTÓ JÁNOS.

Úgy látszott, hogy a beteg benső beszélgetésbe merült Üdvözítőjével; néha-néha megmozdította ajakát, azután ismét a feszületre nézett, a nélkül, hogy a láznak legkisebb jele látszott volna. Mindez úgy egy fél óráig tartott. Ott ülve csodálkoztam a szemlélődő öreg. Ekkor a másik oldalára akart fordulni, de egymaga nem tudott. Segítettem neki. Azt akarta, hogy arca az ajtó felé legyen, melyre ő a Szűzanya képét függesztette. Azután vizes borba mártott kétszersültet adtam neki, mit ő hálásan fogadott.

Új közelebb hozzám, János, csak most tudok beszélni veled. Ma reggel oly nagy kegyesen látogatott meg az Úr, hogy nem tudom Üdvözítőmnak eléggé megköszönni.

— De István bácsi, — szakítottam félbe őt, — maga gyenge ám s rosszul van, mint látom, mióta fekszik? A mint láttam, betegségéről semmit sem tudnak az emberek, különben bizonyára jobban ápolták volna. Csak ma reggel tudták meg, midőn a plebános úr megáldoztatta.

— Csak négy napja, — felelt az öreg, — hogy midőn reggel szokásom szerint sz. misére mentem, oly rosszul éreztem magam, hogy az uton már az ötlött eszembe, hogy az életben többé nem jutok el a templomba. Azért is Istennek ajánlottam magamat, megköszöntem Neki azt a jót mind, mit gyermekkorom óta vettem az Ő templomában; kis ideig időztem a a temetőben is, hogy imádkozzam a megholtakért s azután haza mentem. Ez volt utolsó utam, mert mellem nagyon szorult. Le kellett feküdnöm. A szomszéd asszony leánykája még az nap reggel hozott vizet; kenyérem meg volt még az előtt való napról. Oda tettem a vizet s kenyeret ágyamhoz. Három napig egyedül feküdtem itt: egy lelket sem láttam.

— Szegény István bácsi, — szóltam én — hisz ez alatt akár meg is halhatott volna. De ki gondolta volna ezt!

— Nem szenvedtem semmiben sem szükségét, — folytatta István, — mert nem tudtam semmi mást magamhoz venni, mint vizet, az meg volt. De a három nap alatt olyan kedvemre foglalkozhattam az Úr Istennel, mire pedig nagyobb szükségem volt az étel s italnál. Lásd, most 80 éves vagyok, sokáig éltem, sok bajt láttam. A világ kevés örömben részesített; de Isten ezt mind jóra fordította. Soha annyira nem voltam ennek tudatában, mint ez utóbbi napokban, míg egyedül voltam Istenemmel.

Mintha ismét ama három nap szemlélődésébe lett volna ismét elmerülve. Nyugodtan feküdt. Arcának pirossága tűnedezett, szemei bezárultak. Azt gondoltam, eszméletét veszti, azért bort vettem elő, hogy őt mossam vele s erősítem. Vonakodott. — Nem vagyok rosszul, szólt halkán. — kiss pihennem kell. Jó fiu vagy te, hogy itt maradsz mellettem. Nincs többé semmi bajom s jobban vagyok, mint valaha életemben s nyugodtan halhatok meg. Isten jól rendelt el mindent, ugyebár? — visszaemlékeztem mód felett való gondoskodásomra s hallgattam megszegegyenülve magamban.

Az ajtón kopogtak. Kimentem, hogy lássam, ki az. Egyik szegény szomszédasszony állott künn kezeiben cseréptállal, mely egy takaróval volt leboritva s szélein előtört a gőz.

— Itt van, — szólt a jó asszony kissé meglepetve; — egy kis meleg ételt hoztam szegény betegnek, ki már három napja mit sem evett. Istenem; szegény István bácsi mi nem törődünk vele! — Sűrű könnyeket hullatott a tára. — Mit hozott a betegnek, Gertrud — kérdeztem kíváncsian; mert ez volt az az özvegyasszony, kiről az öreg szólt. — Egy kis jó burgonyalevest főztem, — szólt az özvegy, — hozom mindjárt a káposztát is, melyet tegnap kaptam a molnárnétól. Szegény István bácsi bizonyára elerőtlenedett. Ez a jó ember hányzor jól tartott összekoldult kenyereből uram hosszú betegsége alatt s azóta is éhező kicsinyeimet. Nagyon jó ember, — mondotta sirásba törve ki az özvegyasszony, — nem lehet ugyan

mindent elmondanom, de most, hogy beteg — ... Nem tudta tovább folytatni, kezében reszketett a tál úgy, hogy szélén kicsorgott a leves. Elvettem tőle s letettem a konyhában. Ő meg kötőjével befedte arcát keservesen sirt. Magamnak is jól össze kellett szednem erőmet, hogy megmondhassam neki, miszerint a plebános úr már gondoskodott a betegről, nem lesz hiánya semmiben s hogy csak vigye haza nyugodtan gyermekeinek a levest.

— Pedig olyan jól elkészítettem neki, bizonyára enni fog belőle — ismételte a szegény asszony s már be akart menni a beteghez. Ez alatt három félmezitelen gyermek futott be a házba, kik utána szöktek anyjuknak s látni szerették volna Istvánt. A kis Panna és még két fiugyermek, hat és öt évesek. Nagynehezen tudtam távol tartani az anyját s gyermekeit a betegről, míg vigre Istvánnak megmondtam a dolgot. Ő mindent hallott, a mi künn történt s megindultsága könnyűt esalt ki szemeiből.

— Szegény Gertrud — mondá, mily hálás szíve van. Boesásd be, hadd mondjam én neki, hogy adja gyermekeinek a levest.

(Folyt. köv.)

TA VIR A T O K.

Uj főispánok.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv.) A hivatalos lap közelebbi száma fogja közölni Lukács György miniszteri osztálytanácsosnak kinevezését békési Kubinyi Árpád képviselő kinevezését pedig árva megyei főispánok.

Ugron nem lesz képviselő.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Az Ugron párt azt tervezte, hogy ha Sima Ferencz mandatumát megsemmisítik, Ugront választják meg helyette, ha pedig igazolják Sima mandatumát, le fog mondani Ugron javára. Ugron Gábor kijelentette, hogy nem fogadja el Szentés mandatumát.

Bánffy Dezső Bécsben.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Báró Bánffy Dezső miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott.

Ováció Apponyinak.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Gróf Apponyi Albert eljegyzéséről Berlinből hétfőn érkezik Budapestre. Pártja a vasuti pályaudvaron várni fogja s ovációkban részesíti.

Megezáfolt kósza hírek.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Az utóbbi napokban Fülöp orleansi hercegről és családjáról különféle kósza hírek keringtek. A Figaro most közli Fülöp herceg titkárának Pongrácz Egediusnak a levelét, a melyben megezáfolja a mende-mondákat.

Hármas akasztás Zágrábban.

Zágráb, febr. 6. (Saj. tud. táv.) Bali hóhér ma itt három gonosztevőt felakasztott. Az egyik: Vukanics rablógyilkos a bitófánál, feszülettel a kezében bünbánólag imádkozott s Jézus, Mária, Józsefhez fohászzkodott.

Krétaí események.

Budapest, február 6. (Saját tud. táv.) Az Agence-Havas jelenti Athénból, hogy ide az a hír érkezett Rethymnóból, hogy ott 3000 muzulmán ostrom alá vette a kormányzói palotát és azt követeli a kormányzótól, hogy vonja vissza azt a parancsot, mely szerint a török családok

nek nem szabad a várost oda hagyniok. Herakleionban eddig még csend uralkodik. Az a menekülő csapat, mely az idegen konzulok segítségével Kaneában hajóra szállt, megérkezett Milóba. Egy olasz páncélos hajó szállította őket s 750 nőtől és gyerekekből áll ez a szállítmány. A konzulok Halyspóban hajóra szállva, mindnyájan Kaneába sietnek, ahol a konzulatusokat egészen elárastotta már a sok keresztény menekülő.

Kanea lángokban.

Budapest, febr. 6. (Saj. tud. táv) ideérkezett sürgönyök szerint Krétában a vérengzések terjednek. Kanea keresztény városnegyed lángban áll. A tűz az érseki palotához közel dühöng s folyton terjed; az érseki palota is biztosan a lángok áldozatául esik. A keresztény családok idegen hadi hajókra menekülnek. Az áldozatok száma már meghaladja a háromszázat.

Kréta zavarok a görög országgyűlésen.

Budapest, febr. 6. (Saját tud. táv.) Athénből távirják: A képviselőház tegnapi ülésén D e l y a n n i s miniszterelnök azt a kijelentést tette, hogy a görög kormány Kaneában élő alattvalói védelmére a »Hydra« és »Miaulis« nevű hadihajókat és 3 torpedó naszádot Krétába küldött. Rally képviselő az ellenzék nevében hozzájárul ezen intézkedéshez és támogatását igéri ezen hazafias ügyhöz. Mire az ülés viharos tetszésnyilvánítások között véget ért. A város lakossága ujjongva fogadja a képviselőház határozatát. A görög flottát a király szárnysegéde és a »Hydra« parancsnoka: C r i c i s tengerészkapitány vezényli.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1896. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ⁴³ regg., 2 ³⁷ éjjel, személyvonat 11 ³² d. e., 2 ³² d. u., 11 ³² éjjel.	Budapest-Püspökladány felé gyorsvonat 7 ⁰⁸ este, 2 ¹¹ éjjel, személyvonat 7 ²² reggel, 3 ¹² d. u., 1 ³⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ¹⁸ éjjel, vegyesvonat 1 ²² d. u., személyy. 3 ³⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 2 ³⁰ éjjel, 8 ³⁸ reggel, személyvonat 10 ⁴⁴ éjjel, 11 ²⁷ d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ³⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ²² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vaskóh* felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴⁸ d. u.	Vaskóh-Belényes* felől vegyesvonat 11 ³⁰ d. e., 9 ¹⁸ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ³⁰ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., 9 ¹⁴ este.
Ösi-Kót-Gyoma felé személyvonat 7 r., vegyesvonat 1 ³⁵ d. u.	Gyoma-Kót-Ösi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személyvonat 8 este.

* Ezen vonatokkal lehet a Félix-fürdőbe és vissza közlekedni.

KÖZGAZDASÁG.

Felhívás Biharmegye összes községeihez és gazdaközönségéhez.

Miután közeledik azon idő, amidőn egyesületünk a tenyészbikákat beszerzi s azokat a községek között méltányos feltételek mellett kiosztja, felhívjuk mindazon tenyésztőket, kik-

nek eladó magyar fajta tenyészbikájuk van s azokat egyletünknek eladni óhajtják, hogy ez iránti szándékukat egyletünk titkári hivatalánál mielőbb, de legkésőbb folyó évi márczius 1-ig jelentsék be.

A vásárlandó bika 2 1/2 évesnél fiatalabb és 3 évesnél idősebb nem lehet. A megvásárolt bika tenyészképessége iránt 3 hónapon belül az eladó szavatol. A bejelentés alkalmával a bika ára is megjelölendő.

Egyszersmind felhívjuk mindazon községet, kiknek magyar fajta tenyészbikára szükség van s azt egyletünk útján óhajtják beszerezni, azt ugyancsak egyletünk titkári hivatalánál legkésőbb f. évi márczius 1-ig jelentsék be. A községek a következő kedvezményben részesülnek. Az egyletünktől vásárolt tenyészbika árát 3 féléves kamatmentes részletben törleszthetik s ezen kívül még kivételesen 20% árkedvezményben is részesülnek olyan esetekben, ahol valamely község nehéz pénzügyviszonyainál fogva ily segély megnyerésére igényt tarthat.

Nagyvárad, 1897. február 7.

Nagy Lajos,

biharmegyei gazd. egylet alelnöke.

Terménytőzsde.

Budapest, február 6.

B u z a	őszre, bácskai	7.95
	őszre, északi	7.00
	október-novemberre, bácskai	8.45
	okt.-nov.-re északi	8.55
R o z s	őszre bácskai	6.60
	őszre, északi	6.65
B e n g e r i,	okt.-nov.-re, bácskai	6.50
	okt.-nov.-re, északi	556'
R e p c z e	október-novemberre, bácskai	11.75
	okt.-nov.-re, északi	11.25

Bécs, február 6.

B u z a	tiszai	8.75-0.-
	bánsági	8.30-0.-
	bácskai	8.40-0.-
	szokványáru őszre	0.-0.-
B u z a	szokványáru tavaszra	7.05-0.-
R o z s	tiszavidéki	3.95-0.-
	szokványáru őszre	6.25-0.-
	szokványáru tavaszra	6.35-0.-
T e n g e r i	magyar	6.41-0.-

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1897. febr. 6-án.

Magyar aranyáradék 4%	122.-
Magyar koronááradék	99.70
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	102.-
Magyar keleti vasúti államkölcsön 1875-84	121.-
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.-
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.-
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyersnyers sorsjegy-kölcsön	153.-
Tízszázalékos a szegedi sorsjegy kölcsön	140.75
Osztrák járadék papírban	101.75
Osztrák járadék ezüstben	102.-
Osztrák járadék aranyban	123.50
Tisztrák korona járadék	101.-
1850. osztrák államsorsjegyek	114.-
Osztrák magyar bankrészevény	955.-
Magyar hitelhank részvény	412.50
Osztrák hitelintézeti részvény	375.10
Osztrák-magyar államvasúti részvény	362.-
20 frankos arany (Napoléondor)	9.49
Német birodalmi márká	58.60
London vista	119.70
Páris vista	47.55
20 márkás arany	11.72

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

Legkitünőbb és legolcsóbb

takaromány!

A nagyvárad-szöllősi gőzsörgyár telepén Pecze-Szöllősen a napontai főzés után visszamaradt

friss-sörtörköly

(maláta)

délután 3 órától 5 óráig

eladatik.

6320/1896 tvk. sz.

Árverési hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság által Mihucz Anna végrehajthatónak Malán Gyorgye örökösei végrehajtást szenvedő elleni 200 frt tőke s járulékai iránti végrehajtási ügyében, végrehajtást szenvedő néhai Malán Gyorgye tulajdonán felvett ezen telekkönyvi hatóság területén fekvő s az alpári 9. sz. telekjegyzőkönyvben foglalt A I. 1-6 rsz. a. 3/8 telekből a néhai Malán Gyorgyeét felerészben illető jutalékra a kért végrehajtási árverés az 1881. évi LX. t. cz. 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül **1897. évi márczius hó 1-ső napjának** délutáni 2 órája Alpár községhezához kikiáltatik.

Kikiáltási ár 426 frt 50 kr azonban az árverésre kitiizott ingatlan szükség esetén ezen áron alól is elfog adatni. Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10-0/0-át vagyis 42 frt 65 krt tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számított 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 6 százalék kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóságnál és Alpár község előjáróságnál megtekinthetők.

Kir. törvényszék telekkönyvi hatóság.

Kelt Nagyváradon, 1896. évi december 1-én.

Olasz,

1-1-38

kir. törvényszéki bíró

Belépési felhívás!

A „Polgári takarékos és segélyszövetkezet“

II. évtársulatába.

Ezen évtársulat 1897. január 3-án kezdődött és 1899. év végéig vagyis 156 héten át tart. Mindenki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket s **minden üzletrész után hetenkint 10 kr fizetendő.** A három év letelte után az évtársulat feloszlik s az összes jövedelem a résztvevők között felosztatik s mindenki készpénzben megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt.

A mult ciklus üzleteredményeképp üzletrészenként **1 frt 20 kr osztalék fizetett.**

Az intézet célja a takarékoskagot előmozdítani s önségélyt nyújtani.

Minden tag az általa befizetett összeg 1/3 részét előnyös kamattal mellett kölcsönképen felvéheti.

Ezen évtársulatnak **eddig több mint 1000 tagja** van mintegy **20.000 részjeggyel.** **Belépni óhajtó tagok még rövid ideig felvétetnek,** de kötelesek a január 3 óta elmulasztott heti befizetéseket **késedelmi illeték nélkül** egyszerre megfizetni.

A közönség kényelme szempontjából a befizetések **hetenkint 3-szor** esz-közölhetők és pedig

vasárnap d. e. 10-12 óráig
szerdán d. u. 1/2 5-6 óráig
pnteken d. u. 1/2 5-6 óráig

a szövetkezet üzlethelyiségében **Szent László-tér Kovács-féle ház.**

A Polgári takarékos és segély szövetkezet Igazgatósága.

AZ ORSZ. BIZOMÁNYI-IRODA

BUDAPEST, VI., Szív-utca 18. sz. I. emelet.

Közvetít: Ingatlanok adásvételét.
Nyers termények bizományi értékesítését.

**Kölesönt
eszközöl:** Földbirtokra és házakra, előleg nélkül és mérsékelt díjtételek mellett.

Konvertál: Már meglevő régibb terheket.

Átvész: Iparvállalatok és szabadalmak pénzügyi rendezését.

Beszerez: A fogyasztó közönség minden néven nevezendő szükségletét kedvezményes gyári árban beszerzi és ezért külön díjazást nem igényel. Gazdasági gépektől kezdve a legcsekélyebb kézmű-iparáruig képes biztosított összeköttetéseinél fogva szállítani.

Országos bizományi iroda:

Képviseli a Hazai Biztosító Társaság VI. kerületi vezérigynökségét.
Budapesten.

Nagy kiárúsítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy üzletünkben a legezészerűbb cikkekből nagy kiárúsítást rendezünk és

mélyen leszállított árakban

Téli kabátok
6 fttól.

Téli gallérok
10 fttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

árusítunk, főleg a legújabb női felöltők, legújabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehéreneműek, kitűnő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyrárod, Zöldfa-utca.

barketek
22 krtól.

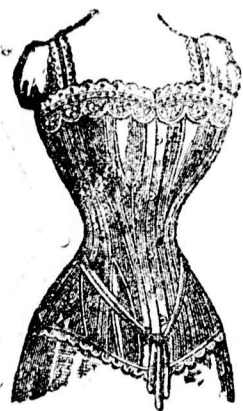
Vég jó vászon
4 ftt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 ftt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 ftt.

Selyem fejkendő
80 kr.

Az általam feltalált
Gummi Matine fűzőt
 a m. k. miniszterium szabadalmazta.

Továbbá a n. é. közönség tudomására hozom, miszerint legújabbán fűző-gyárammal kapcsolatosan egy

különleges paplan-gyárat

létesítettem, mely új vállalatommal igyekezni fogok, úgy mint eddig fűző gyártmányaimmal a n. é. közönség nagybecsű megelégedését kiérdemelni, gyors és legjutányosabb árak előre biztosítva.

teljes tisztelettel

Rózenzweig Róza.

314-8-10

Markovits Mór

párti áruházában

N. Váradi, Keri-utca - Korona-kávéházzal szemben az összes raktáron levő esőtömegekből megvett árukat melyek már eddig is 50 százalékkal olcsóbbak voltak mint bárhol

Uzlet átalakítás miatt becsáron alól is bármely áruban árasztatnak el.

E ritka kedvező alkalomra a n. é. érdemű közönség b. figyelmébe ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Markovits Mór.

Székesfehérvár

1879.

ezüst érem.

Nagyvárad

1887.

arany érem.

MÜLLER KÁROLY

műaranyozó és templomfestő

Fel. Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur Ó Eminentiajának egyházmegyei aranyozója.

BUDAPEST, VII., Kazinczy-utca 3.

A templom aranyozás és templomfestési munkálatokban már negyedszázad óta működöm, ezen terezen szerzett képességet a főúri- és papságnak kegyes figyelmébe ajánlani bátorkodom.

Vállakozom: új oltárok, szószékek és egyéb templomi szerelvények — előmutatott, vagy általam bemutatott rajzok alapján — asztalos, faragás, aranyozás, márványozás illetve színelés és felállítási munkálatokkal, művészi kivitelű oltárképekkel együttesen.

Templomok egyszerű vagy legművésziesebb kivitelű festését szent tárgyú képekkel együttesen.

Régi oltárok stb. szerelvények újítását.

Terveket díjtalanul szolgálók. A helyszínére önközlés-gözen vagyok kész meghívás alapján kimenni.

Alázatos tisztelettel

Müller Károly,

aranyozó és templomfestő.

43-1-3

220/1897. tlv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székesfehérvári kir. jbiróság, mint telekkönyvi hatóság közli, hogy s. várad, gör. kath. egyházmegye aggpapok segély pénzalapja végrehajtónak Gerdán Tótyer vasadi lakos végrehajtást szenvedő elleni 1200 ft tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a vasadi 27. sz. tlv. nyben A I. 1. 6-10. rsz. a. foglalt ingatlanra 1239 ft ugyanezen tlv. nyben A + 1. rsz. alatt foglalt szőlőre az árverést 56 forintban ezennel megállapított kikiáltási áruban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1897. évi február 23.** napján d. u. 2 órakor Vasad község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron is eladatni fog.

Árverezni szándékozó az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 123 ft 90 krt és 5 ft 60 krt készpénzben vagy az 1881: LX. terikk 42 §-ában jelzett árfolyammal számított, és az 1881: évi november hó 1 én 3333. sz.: a. kell igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
 Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentáll az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik közönségnél és szűkebb társaságoknál és megkülönböztetett körökben. A által bedörzsölésre is mindig gyökérrel rendelkezik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorlati Horgony-Pain-Expeller elnevezés alatt, nem tilkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy határozottan sem kellemé hányozott 40 kr., 70 kr. és 1 ft. tvegenkénti árban máshonnan minden gyógyszerháznál készleltben van: fővárosi: Török József Gyógyszerésznél Budapeston, Buda-Varásd alalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbetékü utaztat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveggel „Horgony-Pain-Expeller” szövegű, és Richter cégjegyzékes nével mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. AS IATSA, CS. ES KR. UDARI SZÁLLÉK, ROZDOLJAT.

Ekegyártásra
 Kézen szakszítást.

Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat.

Gőzcseplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán állanak.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosítással díjmentesen szolgálunk. Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk hímerítő és felvilágosító választ.

Cím:
 Első magyar gazdasági gépgyár részvény-társulat
BUDAPESTEN

Culture üzemeltetése.

1881: LX tre: 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székesfehérváron a kir. jbiróság, mint tkvi hatóság 1897. évi január hó 16.

Olasz József
 albiró.

Hirdetés.

Folyó évi márczius hó elején a Széchenyi-tér, törvényszéki épület lebontásából az összes építési anyagok u. m. **eserép, fedélszék, ablak, ajtó vasrészek, kályha, parket, padozat, kőlépcsők stb.**

e l a d ó k
 egészben vagy részletben, a lebontás előtt.

Tudakozódhatni az **építés helyszínén Széchenyi-tér.**

Janicsék József,
 művezető.

42-1-2

— A legolesőbb alkalmi vételi áruház. —

Márkus József

252-15-52

ÁRUHAZA

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején (Kohn Emánuel-féle ház).

Női és leány felöltő terme

Gallérok . . . 1 frt 50 krtól.
Kabátok . . . 4 frt 50 krtól.
Gallér, elegáns Plüsch . . .
8 frt 50 krtól.
Gyermek-köpeny 3 frt 50 krtól.
Plüsch kabátok . . . 9 frttól.
Fél Raadok félárban.
Kész blousok . 1 frt 80 krtól.
Gyapju alsószyoknyák . . .
1 frt 50 krtól.

A legujabb Thiebet gallér,
plüsch beléssel . . . 16 frttól.
Model kabátok . . . 10 frttól.
Valódi szörme gallérok . . .
8 frttól.
A legujabb karakul gallérok,
plüssel kibélelve . . . 9 frttól.
Női karmantyúk és sapkák
félárban.

Női ruhakelme és fehérnemű osztály

Egy szép angol ruhára 1.50
Egy téli gyapju kelme ruhára
2 frt 75 kr.
Tiszta gyapju Kasan méterje
52 kr.
120 ctm. angol kelme mtr.
65 kr.
Legujabb mintázott francia
kelme mtr. 68 kr.
Szurah selyem minden szín-
ben mtr. 78 kr.

Fekete mintázott divat-sely-
mek 1 frttól.
Legujabb szicizilii selyem,
alkalmi ruhákra . 90 krtól.
Tiszta gyapju sotisch kel-
mek 52 kr.

1 vég szépasségi vászon 3.80
1 vég rumburgi I. rendű 5.50
1 vég Schroll Chiffon . . . 4.80
Csodálatos jó minőségű 2 sze-
mélyes selyem paplan . 6.35
1 madracz 5 frt.
Futószőnyegek méterje 15 kr.
Kitünő mosó barchetek 20 kr.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Szabó-kellékek osztálya.

Legjobb minőségű harangszövet . 15 kr.
Foulard szatin 13 kr.
Atlas szatin (minden színben) . . 25 kr.
Moare harangbélés 18 kr.
Lószőr kelme 27 kr.
Vasszalu szövet aljbélésnek egész uj 16 kr.

Férfi-divat osztály.

Egy finom Creton ing 2 gallérral . . 1.40
Egy elegáns hálóing díszszel . . . 1.40
1 finom Chiffon ing 1.20-tól.
1 egész finom ing 1.50
1 jó minőségű redős ing 1.25
1 kitünő minőségű lábravaló 1.20
3 pár feyházban kötött harisnya 90 kr.
Zsebkendőkben különlegességek

Női ruhák mérték után kitünő szabás, elegáns kivitel 20 forinttól.

Mindennemű ruhadiszek, rövidárak a legolesőbb árban.

— Férfi nyakkendőkben dúz választék. —

Vidéki rendelések kivételes figyelemmel.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.

Ruhakelme minták bérmentve.

Mérték szerinti ruhák 24 óra alatt.

Szövet- és csipke függönyök.

Asztali homlok.